

2010:15

Myndighetsanalys av Sametinget

STATSKONTORET

MISSIV

DATUM
2010-06-09
ERT DATUM
2009-12-21

DIARIENR
2010/40-5
ER BETECKNING
Fi2009/6085
Fi2009/7941
(delvis)

Regeringen
Jordbruksdepartementet
103 33 Stockholm

Myndighetsanalys av Sametinget

I regleringsbrevet för budgetåret 2010 gav regeringen Statskontoret i uppdrag att genomföra en myndighetsanalys av Sametinget. Analysen skulle genomföras enligt den modell för myndighetsanalyser som Statskontoret redovisade till regeringen i december 2008.

Statskontoret överlämnar härmed *Myndighetsanalys av Sametinget* (2010:15).

Generaldirektör Yvonne Gustafsson har beslutat i detta ärende. T.f. utredningschef Anna Karlgren och utredare Sami Soliman, föredragande, var närvarande vid den slutliga handläggningen.

Yvonne Gustafsson

Sami Soliman

Innehåll

	Sammanfattning	7
1	Inledning	11
1.1	Regeringens uppdrag till Statskontoret	11
1.2	Modell för myndighetsanalyser	11
1.3	Genomförande	12
1.4	Disposition	13
2	Sametingets huvudsakliga uppgifter, resurser och mål	15
	Sammanfattande iakttagelser	15
2.1	Sametingets dubbla funktion	16
2.2	Utformningen av Sametinget i korthet	17
2.3	Sametingets uppgifter	18
2.4	Regeringens mål och krav	21
2.5	Sametingets finansiering och resurser	23
2.6	Sametingets ansvarsförhållanden enligt de yttre styrdokumenterna	29
2.7	Myndighetsdialog och informella kontakter	33
3	Sametingets interna styrning och organisering	35
	Sammanfattande iakttagelser	35
3.1	Organisationen	36
3.2	Intern uppgifts- och ansvarsfördelning	39
3.3	Tolkning och operationalisering av uppgifter och mål?	41
4	Myndighetens uppföljning och resultat	43
	Sammanfattande iakttagelser	43
4.1	Resultat och redovisning	43
4.2	Verksamhetsuppföljning	44
5	Förhållanden som är särskilt viktiga för Sametingets resultat	47
5.1	Externa förhållanden	47
5.2	Interna förhållanden	52

6	Vilka frågor kommer att vara särskilt viktiga för myndigheten framöver?	61
6.1	Vad kan regeringen göra?	61
6.2	Vad kan Sametinget göra?	64
	Nordsamisk sammanfattning	67
	Referenser	71

Sammanfattning

Sametinget är förvaltningsmyndighet inom rennäringens område och för samisk kultur. De grundläggande uppgifterna för Sametinget regleras i sametingslagen. Lagregleringen skiljer Sametinget från andra myndigheter, vars uppgifter vanligtvis i huvudsak regleras i förordningar och regleringsbrev.

Sametinget fyller en dubbel funktion – det är på samma gång ett folkvalt organ och en förvaltningsmyndighet under regeringen. Det är en lösning som saknar motsvarigheter i svensk förvaltning. Denna myndighetsanalys behandlar enbart Sametinget som förvaltningsmyndighet.

Statskontorets iakttagelser

Hög anslagsandel och stabil anslagsutveckling

Sametingets verksamhet finansierades under år 2009 till drygt 90 procent av anslag på statsbudgeten. Under en längre period har anslagsfinansieringen legat stabilt omkring 90 procent. Det innebär att graden av avgiftsfinansiering på motsvarande sätt är låg. Ramanslaget för Sametinget har utökats i takt med att nya uppgifter har tillkommit. Sametingets höga andel anslagsintäkter och stabila anslagsutveckling innebär, enligt vår bedömning, att förutsättningarna för förutsebarhet och planering är rimligt goda för myndigheten.

Det relativt fåtal större anslag som Sametinget disponerar skapa en viss flexibilitet i myndighetens möjligheter att prioritera mellan olika verksamheter.

Utrymme för intern målformulering

De mål som regeringen ställer upp för Sametinget i budgetpropositioner och regleringsbrev är av övergripande karaktär. Sametinget ska verka för en levande samisk kultur och en samhällsplanering där samiska behov beaktas samt utveckla de samiska näringarnas ställning i samhället. Samtidigt innehåller Sametingets regleringsbrev många återrporteringskrav på en detaljerad nivå. Mål och återrporteringskrav är dock, enligt vår bedömning, formulerade så att det inom

närings- och kulturområdena finns goda möjligheter för Sametinget att internt lägga fast närmare mål med tillhörande indikatorer.

Avsaknad av systematik i planeringen, styrningen och uppföljningen av verksamheten

De mål som anges i Sametingets årliga verksamhetsplan är en blandning av de mål som finns uttryckta i lagar, förordningar och regleringsbrev och de nedbrutna, operationaliserade mål som Sametinget har utvecklat. Indikatorer för uppfyllelsen av mål och delmål saknas dock ofta i de årliga verksamhetsplanerna, vilket begränsar möjligheterna att internt följa upp om verksamheten genomförs enligt plan.

Sametinget har antagit en rad handlingsprogram och strategidokument för sådant som samisk kultur, samiska näringar och den samiska livsmiljön. Dokumenten har förutsättningar att utgöra en länk mellan regeringens yttre styrning och Sametingets interna styrning av verksamheten. I dessa dokument finns utrymme för Sametingets ledamöter att bestämma inriktningen för verksamheten, inom ramen för den styrning som regeringen utövar. Variationen i form och innehåll mellan de olika handlingsplanerna och strategidokumenten återspeglar dock, enligt vår bedömning, att det saknas en enhetlig styrmodell för att förena Sametingets politiska roll med myndighetsrollen.

En effektiv och rättssäker verksamhet förutsätter att det finns en systematik i verksamhetsplaneringen och verksamhetsuppföljningen – från formulering av mål och kriterier till framtagandet av indikatorer och återrapportering från verksamhetsutövarna. Hittills tycks alltså sådan systematik i fråga om verksamhetsplanering och verksamhetsuppföljning ha saknats vid Sametinget. Vi kan samtidigt konstatera att Sametinget för närvarande arbetar för att utveckla sin verksamhetsplanering.

Under år 2009 överskred Sametinget både anslag och bemyndiganderam. Sametinget har återkommande redovisat överskridanden av anslag under 2000-talet, vilket bland annat har föranlett Riksrevisionen att under flera år peka på att Sametinget behöver utveckla den interna styrningen och kontrollen.

Delat ansvar – otydliga ansvarsförhållanden

Regleringen av ledningsansvaret för Sametinget i myndighetsinstruktionen motsvarar i stort sett bestämmelserna för den numera nästan helt avskaffade ledningsformen *styrelse med begränsat ansvar*. Det innebär att ansvaret inte är samlat hos en funktion vid myndigheten. *Kanslichefen* ansvarar för myndighetens verksamhet och ska se till att den bedrivs i enlighet med de så kallade verksamhetskraven. *Sametingets styrelse* ska bland annat pröva om verksamheten bedrivs effektivt och i överensstämmelse med syftet med verksamheten, besluta om årsredovisning och budgetunderlag och säkerställa att det vid myndigheten finns en intern styrning och kontroll som fungerar på ett betryggande sätt.

Arbetsordningen för Sametingets förvaltningsorganisation innebär en viss precisering med avseende på vilken funktion som ska besluta i enskilda ärenden. Arbetsordningen innebär däremot inget förtydligande på en mer övergripande nivå av hur ansvarsförhållandena ser ut mellan plenum, styrelse och kansli.

Sammantaget har detta lett till en osäkerhet inom Sametinget i fråga om ansvarsfördelning mellan de olika funktionerna. Osäkerheten kring uppgifts- och ansvarsfördelningen i kombination med Sametingets dubbla funktion får konsekvenser för Sametingets möjlighet att fullgöra myndighetsuppgifterna.

Statskontorets bedömningar

Ett samlat ansvar för Sametingets verksamhet

Vi menar att den ansvarsfördelning som gäller för Sametinget i dag, mellan styrelsen och kanslichefen, snarare återspeglar den avvecklade verksamhetsförordningens bestämmelser än Sametingets särskilda behov. Verksamhetsansvaret och ansvaret för intern styrning och kontroll är normalt sett samlat hos en myndighets ledning. Vi anser att ansvaret bör samlas inom Sametinget så att en tydligt utpekad ledning har ansvar för både verksamhetskraven och den interna styrningen och kontrollen.

Möjlighet för regeringen att utkräva ansvar

Ett tydligt utpekad ansvar är även viktigt för att ansvarsutkrävande ska bli möjligt. En avgörande förutsättning för att regeringen ska kunna utkräva ansvar är att det också finns en koppling mellan en myndighets yttersta ledning och regeringen. Vid Sametinget saknas en sådan koppling. Sametinget är dock en förvaltningsmyndighet under regeringen. Sametingets förvaltningsuppdrag har därtill utvidgats under de senaste åren i och med att myndigheten har övertagit en rad uppgifter inom rennäringsen och minoritetspolitiken. Regeringen utövar styrning på vanligt sätt gentemot Sametinget genom föreskrifter, direktiv och budgetbeslut. Regeringen bör då även ha formella möjligheter att utkräva ansvar och bör därför, enligt vår bedömning, formellt förordna Sametingets ledning – den funktion som har det yttersta ansvaret för verksamheten vid Sametinget.

Fortsatt internt arbete med uppgifts- och ansvarsfördelningen

Med utgångspunkt i de yttre styrdokument som reglerar Sametingets verksamhet bör organisationen arbeta vidare för att nå en samsyn i fråga om vilka roller plenum, styrelse och kansli ska ha. Det handlar om vilka uppgifter som bör ligga hos plenum, vilka uppgifter som helt ligger hos kansliet och vilka övriga uppgifter som styrelsen kan lägga på kansliet.

Stärkt intern styrning och kontroll

Sametinget har relativt nyligen tagit över en rad förvaltningsuppgifter vilket har inneburit att Sametinget har vuxit mycket, såväl organisatoriskt som verksamhetsmässigt, under relativt kort tid. Med de oklarheter om uppgifter och ansvar som har funnits inom Sametinget har förutsättningarna inte varit de bästa för en tillfredsställande intern styrning och kontroll. Den interna styrningen och kontrollen vid Sametinget behöver därför stärkas i flera avseenden. Sametinget behöver arbeta för att säkerställa att den finansiella uppföljningen och kontrollen fungerar, så att anslagsöverskridanden kan undvikas i framtiden. Utöver det behöver verksamhetsuppföljningen bli mer omfattande så att Sametingets ledning och regeringen får en tydlig bild av vilka resultat som myndigheten uppnår och vilka effekter Sametinget därmed bidrar till för den samiska kulturen och de samiska näringarna.

1 Inledning

1.1 Regeringens uppdrag till Statskontoret

Statskontoret har i regleringsbrevet för år 2010 fått i uppdrag av regeringen att under året genomföra fem myndighetsanalyser, varav en avser Sametinget.¹ Analyserna ska genomföras enligt den modell som Statskontoret utvecklat och redovisat i rapporten *Modell för myndighetsanalyser*.²

Statskontoret ska redovisa myndighetsanalysen av Sametinget till regeringen senast den 15 juni 2010.

1.2 Modell för myndighetsanalyser

Syfte

En myndighetsanalys är en strategisk genomlysning av en myndighets förutsättningar, verksamhet, resultat och utmaningar. Syftet med en myndighetsanalys är bland annat att den ska kunna utgöra underlag i regeringens myndighetsdialog. Myndighetsanalysen syftar till att ge en övergripande bild av hur myndigheten arbetar och samverkar för att säkerställa en rättssäker, effektiv och medborgar- och företagsorienterad förvaltning. Vidare kan den utgöra ett underlag i regeringens bedömning av om en myndighet är rustad att möta förändringar på sitt område, samt ge indikationer på om regeringens styrning är ändamålsenlig.

En myndighetsanalys utmynnar normalt inte i förslag till alternativa lösningar eller genomgripande förändringar. Däremot kan analysen ge underlag för vidare (och mer preciserade) utredningar och utvärderingar.

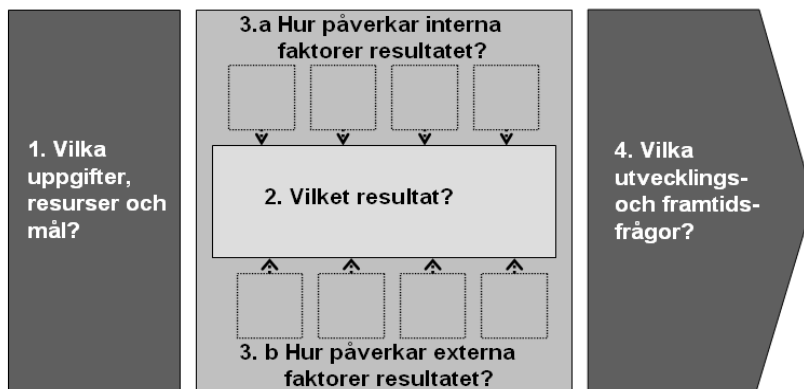
¹ De myndigheter som Statskontoret, enligt regleringsbrevet för budgetåret 2010, ska göra myndighetsanalyser av är Ungdomsstyrelsen, Sametinget, Skogsstyrelsen, Länsstyrelsen i Kalmar län, Länsstyrelsen i Västernorrlands län. Regeringsbeslut 2009-12-21 *Regleringsbrev för budgetåret 2010 avseende Statskontoret*. I april 2010 gav regeringen Statskontoret i uppdrag att utföra en myndighetsanalys av Fastighetsmäklarnämnden, Regeringsbeslut 2010-04-22.

² Statskontoret 2008:17 *Modell för myndighetsanalyser*.

Fyra analysmoment

En myndighetsanalys är uppbyggd kring fyra analysmoment med vidhängande frågeställningar (se figur 1).

Figur 1 Analysmomenten

De fyra analysmomenten är beroende av och stödjer varandra. Analysen av myndighetens uppdrag, i det första momentet, är en förutsättning för att myndighetens resultat ska kunna förstås och analyseras i det andra momentet. Det första och det andra momentet ger i sin tur tillsammans en grund för att urskilja vilka interna och externa faktorer som är särskilt betydelsefulla för myndighetens resultat. Det fjärde analysmomentet är framåtblickande och bygger på vad som har framkommit i de tre föregående analysmomenten.³

1.3 Genomförande

Utgångspunkt för analysen

Sametinget fyller på samma gång två funktioner – det är ett folkvalt organ och en förvaltningsmyndighet under regeringen. Frågan om ändamålsenligheten i denna organisatoriska lösning behandlades bland

³ För en mer utförlig redogörelse av modellen se Statskontoret 2008:17.

annat av Sametingsutredningen.⁴ I vår myndighetsanalys har fokus legat på förutsättningarna för Sametinget att fullgöra myndighetsuppgifterna. I det arbetet har vi utgått från den nuvarande konstruktionen. Det innebär att vi har analyserat Sametingets förutsättningar för att fullgöra sina uppgifter som förvaltningsmyndighet inom ramen för nuvarande konstruktion. Vi har således inte analyserat ändamålsenligheten i själva konstruktionen. Vår analys omfattar däremot de konsekvenser som den dubbla funktionen och konstruktionen har för Sametingets möjligheter att fullgöra sina uppgifter som förvaltningsmyndighet.

Underlag för analysen

Myndighetsanalysen grundar sig på en genomgång av styrdokument och andra formella dokument som berör Sametingets verksamhet. Vi har även tagit del av tidigare utredningar och andra studier som rör Sametinget.

Vi har intervjuat Sametingets styrelse, ledningen för Sametingets kansli, verksamhetsjurist och handläggare vid Sametinget samt tjänstemän vid Jordbruksdepartementet.

Vi har intervjuat företrädare för två samiska intresseorganisationer – Svenska Samernas Riksförbund och Landsförbundet Svenska Samer – som representanter för Sametingets målgrupp.

Sametingets styrelse och kansliledning har fått möjlighet att kontrollera faktauppgifter och kommentera utkast till myndighetsanalysen.

1.4 Disposition

I kapitel 2 går vi igenom Sametingets uppgifter och mål samt de resurser som Sametinget förfogar över. Vi redogör även för bestämmelserna kring Sametingets ledningsform i kapitel 2.

I kapitel 3 redogör vi för hur Sametinget har organiserat sin verksamhet och vilken ansvarsfördelning som gäller mellan Sametingets olika

⁴ Se SOU 2002:77 *Sametingets roll i det svenska folkstyret*.

funktioner. Vi går också igenom hur Sametinget arbetar med att tolka och operationalisera regeringens mål och hur verksamhetsplaneringen ser ut i kapitel 3.

I kapitel 4 redogör vi för hur Sametinget arbetar med att följa upp och redovisa resultaten av myndighetens verksamhet.

I kapitel 5 diskuterar vi de faktorer som vi bedömer har betydelse för Sametingets möjligheter att fullgöra sitt myndighetsuppdrag. Vi för diskussionen utifrån externa respektive interna faktorer av betydelse.

I kapitel 6 tar vi, mot bakgrund av föregående kapitel, upp det som vi menar att regeringen respektive Sametinget kan göra för att stärka Sametingets förutsättningar för att fullgöra sitt myndighetsuppdrag framöver.

2 Sametingets huvudsakliga uppgifter, resurser och mål

Sammanfattande iakttagelser

Sametinget fyller en dubbel funktion som saknar motsvarigheter i svensk förvaltning – det är på samma gång ett folkvalt organ och en förvaltningsmyndighet under regeringen. Denna myndighetsanalys behandlar enbart Sametinget som förvaltningsmyndighet.

Sametingets grundläggande uppgifter regleras i sametingslagen (1992:1433). Lagregleringen av uppgifterna skiljer Sametinget från andra myndigheter, vars uppgifter vanligtvis i huvudsak regleras i förordningar och regleringsbrev.

De mål som regeringen ställer upp för Sametinget i budgetpropositioner och regleringsbrev är av övergripande karaktär. Sametinget ska verka för en levande samisk kultur och en samhällsplanering där samiska behov beaktas samt utveckla de samiska näringarnas ställning i samhället. Samtidigt innehåller Sametingets regleringsbrev många åiterrapporteringskrav på en detaljerad nivå. Mål och åiterrapporteringskrav är dock, enligt vår bedömning, formulerade så att det inom närings- och kulturområdena finns goda möjligheter för Sametinget att internt lägga fast närmare mål med tillhörande indikatorer.

Sametingets höga andel anslagsintäkter och stabila anslagsutveckling innebär, enligt vår bedömning, att förutsättningarna för förutsebarhet och planering är rimligt goda för myndigheten.

Det relativt fåtal större anslag som Sametinget disponerar skapar, enligt vår bedömning, en viss flexibilitet i myndighetens möjligheter att prioritera mellan olika verksamheter. Sammanslagningen av anslagsposter under anslaget *Främjande av rennäringen* innebär exempelvis att Sametinget ges större finansiellt manöverutrymme för att möta förändringar i rovdjurspopulationerna. Samtidigt kräver det att prioriteringar görs vid myndigheten mellan ersättningar bland annat för viltskador och främjandebidrag till rennäringen.

Regleringen av ledningsansvaret inom Sametinget motsvarar i stort sett bestämmelserna för den numera nästan helt avskaffade ledningsformen *styrelse med begränsat ansvar*.

Kanslichefen ansvarar för myndighetens verksamhet och ska se till att den bedrivs i enlighet med de så kallade verksamhetskraven. I stor utsträckning har kanslichefen det ansvar och de befogenheter som myndighetschefen har inom andra statliga myndigheter.

Sametingets styrelse ska enligt 8 § i myndighetens instruktion ”pröva om verksamheten bedrivs effektivt och i överensstämmelse med syftet med verksamheten”. Det är även styrelsen som ska besluta om årsredovisning och budgetunderlag. Dessa bestämmelser återfanns även i den nu upphävda verksförordningen och gällde styrelser med begränsat ansvar. Styrelsen har dessutom ansvaret för att säkerställa att det vid myndigheten finns en intern styrning och kontroll som fungerar på ett betryggande sätt.

Ansvar för verksamheten och ansvaret för intern styrning och kontroll är normalt sett samlat hos en myndighets ledning.

2.1 Sametingets dubbla funktion

Sametinget fyller en dubbel funktion– det är ett folkvalt organ och samtidigt en förvaltningsmyndighet under regeringen. Sametinget bildades år 1993 i samband med att sametingslagen trädde i kraft. Lagen följde av förslagen om att svenska samer bör ges ett sameting som presenterades i Samerättsutredningens slutbetänkande och i den därpå följande propositionen.⁵

Samerättsutredningen föreslog att ett nytt samiskt organ skulle inrättas som på samma gång var ett folkvalt organ och en förvaltningsmyndighet under regeringen. Utredningens förslag syftade till att tillgodose regeringens direktiv om att inga konstitutionella förändringar skulle göras och samtidigt tillgodose behovet av ett ökat samiskt inflytande i den beslutsprocess som rör samerna.⁶

⁵ SOU 1989:41 *Samerätt och sameting* samt Prop. 1992/93:32 *Om samerna och samisk kultur m.m.*

⁶ Prop. 1992/93:32.

Regeringen följde utredningens förslag om att inrätta ett sameting och konstaterade i propositionen som följde på Samerättsutredningen att lösningen – ett folkvalt organ som är en förvaltningsmyndighet under regeringen – är okonventionell men rymms inom de legala ramarna. Regeringen framhöll vidare det principiellt viktiga med Sametingets ställning som myndighet. Organisationsformen tydliggjorde enligt regeringen att det inte är fråga om något samiskt självstyre. För att markera detta föreslog regeringen att Sametingets ordförande ska förordnas av regeringen efter förslag från tinget.⁷

2.2 Utformningen av Sametinget i korthet

Sametinget består av 31 ledamöter som väljs av det samiska folket. Den som är upptagen i sameröstlängden har rösträtt till Sametinget. Den folkvalda församlingen (fortsättningsvis benämnd plenum) utgör Sametinget enligt sametingslagen.⁸ Plenum ska bland ledamöterna utse en styrelse.⁹ Därutöver kan plenum tillsätta de nämnder som i övrigt behövs för beredning, förvaltning och verkställighet.¹⁰ Sametinget ska också ha ett kansli som leds av en chef.¹¹

Sametingets organisation består alltså enkelt uttryckt av plenum, styrelse (och övriga nämnder) samt ett kansli.

I statsbudgeten återfinns ramanslaget för Sametinget under utgiftsområde 1 *Rikets styrelse*. Sametingets verksamhet är dock av tvärasektoriell karaktär och sträcker sig över flera departements ansvarsområden. Jordbruksdepartementet, som bland annat ansvarar för rennäringen, är samordnande departement för samefrågor. Inom Regeringskansliet faller därför Sametinget inom Jordbruksdepartementets ansvarsområde.

⁷ Prop. 1992./93:32. Det är således ordföranden för Sametingets folkvalda del som utses av regeringen, inte ordföranden för Sametingets styrelse.

⁸ 2 kap. 2 § sametingslagen (1992:1433).

⁹ 2 kap. 4 § sametingslagen.

¹⁰ 2 kap. 5 § sametingslagen. En valnämnd är obligatorisk.

¹¹ § 7 förordningen (2009:1395) med instruktion för Sametinget.

2.3 Sametingets uppgifter

Utvecklingen av Sametingets uppdrag

Sametinget har tillförts en rad myndighetsuppgifter under de senaste åren. Regeringen konstaterade redan i propositionen som föregick Sametingets bildande att det inte går att avgöra, en gång för alla, vilka förvaltningsuppgifter som bör ligga på Sametinget.¹² Sametingets myndighetsuppgifter var också betydligt färre vid bildandet av myndigheten i jämförelse med i dag. Då var Sametingets uppgifter att besluta om bidrag till samisk kultur och samiska organisationer, att leda det samiska språkarbetet, att utse styrelsen för sameskolan, att medverka i samhällsplaneringen och att informera om samiska förhållanden.¹³

År 2005 bestämde regeringen att uppgifter som rör administrationen av samebyar och renmärken skulle föras över från länsstyrelserna i Norrbotten, Västerbotten och Jämtland till Sametinget. Vidare skulle Sametinget ta över förvaltningen av anslaget 45:1 *Främjande av rennäringen* och de uppgifter som framgår av regelverket för anslaget från Jordbruksverket. Sametinget skulle därmed ta över uppgiften att vara central förvaltningsmyndighet för rennäringen. Dessa bestämmelser gäller sedan år 2007.

Från och med år 2010 har Sametinget fått ytterligare uppgifter i och med det nationella uppföljningsansvaret för minoritetspolitikens genomförande när det gäller samer och samiska.¹⁴

I följande avsnitt går vi närmare igenom Sametingets uppdrag och uppgifter.

Sametingets uppgifter i lagar och förordningar

Sametingets grundläggande uppgifter regleras i sametingslagen. Där anges att det till Sametingets uppgifter särskilt hör att:

¹² Prop. 1992/93:32.

¹³ Prop. 1992/93:32.

¹⁴ 2 § 2 p. förordning med instruktion för Sametinget.

- besluta om fördelningen av statens bidrag och av medel ur Samefonden till samisk kultur och samiska organisationer samt av andra medel som ställs till samernas gemensamma förfogande,
- utse den styrelse för sameskolan som avses i 8 kap. 6 § skollagen (1985:1100),
- fastställa mål för och leda det samiska språkarbetet,
- medverka i samhällsplaneringen och bevaka att samiska behov beaktas, däribland rennäringens intressen vid utnyttjande av mark och vatten,
- informera om samiska förhållanden, och
- utföra de övriga uppgifter som ankommer på Sametinget enligt lag eller annan författning.¹⁵

Lagregleringen av uppgifterna skiljer Sametinget från andra myndigheter, vars uppgifter vanligtvis i huvudsak regleras i (regerings)förordningar (myndighetsinstruktioner) och regleringsbrev.

Av Sametingets instruktion framgår att Sametinget är central förvaltningsmyndighet för rennäringen och för samisk kultur. I instruktionen anges dessutom ett par uppgifter för myndigheten utöver de som framgår av sametingslagen. Sametinget ska följa, utvärdera och hålla regeringen informerad om:

- utvecklingen inom rennäringen, övrigt samiskt näringsliv och samisk kultur, samt
- utvecklingen inom minoritetspolitiken och tillämpningen av lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk när det gäller samer och samiska.¹⁶

Lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk innehåller bestämmelser om nationella minoriteter, minoritetsspråk, förvaltningsområden för dessa och rätten att använda minoritetsspråk vid kontakt med förvaltningsmyndigheter.

¹⁵ 2 kap. 1 § sametingslagen.

¹⁶ 2 § förordning med instruktion för Sametinget. Uppgiften enligt 2 p. är en följd av de förslag kring nationella minoriteters rättigheter som lades fram i prop. 2008/09:158 *Från erkännande till egenmakt*.

Utöver i sametingslagen och myndighetsinstruktionen anges Sametingets uppgifter i ett antal andra lagar och förordningar.

I rennäringslagen (1971:437) anges bland annat att Sametinget är ansvarig myndighet när det gäller:

- indelning i samebyar
- inträde i sameby
- registrering av stadgar för sameby
- anmälan av styrelse för sameby
- registrering av renmärken
- personuppgiftsansvar för renmärkesregistret.

Rennäringsförordningen (1993:384) innehåller närmare bestämmelser om Sametingets ansvar och uppgifter inom rennäringens område. Där anges bland annat att Sametinget har föreskriftsrätt om renräkning och upprättande av renlängd. Där anges också att Sametinget har föreskriftsrätt om administration och förvaring av företagsregister för rennäringen och föreskriftsrätt om renmärkens utseende och om verkställighet av renmärkesregistret. Enligt rennäringsförordningen är det Sametinget som prövar bidrag om katastrofskadeskydd. Här finns också bestämmelser om Samefonden, bland annat att Sametinget lämnar förslag till medel för och prövning av bidrag från Samefondsmedlen för kultur. Enligt rennäringsförordningen prövar Sametinget också stöd för främjande av rennäringen (i mån av tillgång på medel).

I viltskadeförordningen (2001:724) finns bestämmelser om att Sametinget får lämna bidrag för förebyggande av viltskador till en sameby. Enligt förordningen ska Sametinget även lämna ersättning för viltskador utifrån föryngring och förekomst av vissa rovdjur. Ersättning lämnas baserat på länsstyrelsernas rovdjursinventering (efter samråd med berörda samebyar), i enlighet med förordning (2009:1263) om förvaltning av björn, varg, järv, lo och kungsörn.

Förordningen (1986:255) om pristillägg på renkött anger att Sametinget ska pröva frågor om pristillägg. Sametinget beslutar om vilka stödformer som pristillägget ska användas för.

Enligt förordningen (1994:246) om ersättning för vissa merkostnader och förluster med anledning av Tjernobylyckan ska Sametinget pröva frågor om ersättning för renskötsel företag för förluster och merkostnader pga. radioaktivt nedfall efter Tjernobyli (i mån av medel).

Förordningen (2007:481) om stöd för landsbygdsutvecklingsåtgärder reglerar vissa EU-stöd. Jordbruksverket är ansvarig myndighet. Sametinget ska utarbeta genomförandestrategier för och pröva ansökningar (inom rennäringen) om:

- åtgärder för en förbättrad konkurrenskraft inom jord- och skogsbrukssektorn samt inom rennäringen
- åtgärder för att diversifiera ekonomin och förbättra livskvaliteten på landsbygden
- kompetensutvecklingsåtgärder som syftar till att förbättra miljön, och landskapet, nya och befintliga produkter och verksamheter, m.m.

Det är Sametinget som utser ledamöter och ordförande i Sameskolstyrelsen, samt anställer skolchefen enligt Sameskolförordningen (1999:205).

I förordningen (2007:1347) om statsbidrag vid vissa studier i samiska anges bland annat att Sametinget ska administrera statsbidraget och pröva bidragsansökningar.

2.4 Regeringens mål och krav

Mål och krav i propositioner

I budgetpropositionen för år 2010 återfinns under utgiftsområde 1 det övergripande målet för Sametinget såsom det anges i sametingslagen ”att Sametinget ska verka för en levande samisk kultur och därvid ta initiativ till verksamhet och föreslå åtgärder som främjar denna kultur”.¹⁷ I samma proposition anger regeringen att rennäringsspolitiken ska bidra till ett starkt och utvecklat samiskt näringsliv och bidra med

¹⁷ Prop. 2009/10:1, *Budgetpropositionen för 2010*, utgiftsområde 1.

förutsättningar för rennäringens företag.¹⁸ Regeringen uppger vidare att den eftersträvar en levande samisk kultur byggd på en ekologiskt hållbar rennäring som kan bedrivas så att den ger försörjning på ett långsiktigt ekonomiskt och kulturellt sätt. Regeringen konstaterar också att det är viktigt att de samiska språkens användning i samhället säkerställs och att det finns ett starkt och utvecklat samiskt konst- och kulturliv.¹⁹

Mål och krav i regleringsbrev

Sametingets generella återrapporteringskrav består i att redovisa hur verksamheten har bidragit till att uppfylla regeringens vision *bruka utan att förbruka* med tillhörande övergripande mål,²⁰ redovisa indikatorer som beskriver utvecklingen och göra en bedömning av hur resultaten och effekterna förhåller sig till planerad verksamhet. Sametinget ska vidare göra en samlad bedömning av hur verksamheten har bidragit till en levande samisk kultur, stärkt och utvecklat samernas och de samiska näringarnas ställning i samhället samt en samhällsplanering där samiska behov beaktas.²¹

De generella återrapporteringskraven återspeglar de övergripande mål som gäller för Sametinget, och som återfinns i både sametingslagen och i budgetpropositionen.

Regleringsbrevet för år 2010 är i övrigt detaljerat i fråga om Sametingets återrapporteringskrav. Sametinget ska bland annat redovisa antal ärenden och kostnader för en rad ärendetyper som rör rennäringen. Dessa återrapporteringskrav har inte funnits i regleringsbrev för åren 2007–2009, det vill säga den period som Sametinget har haft ansvar för rennäringens frågor. Regleringsbrevet för år 2009 innehöll dock betydligt färre återrapporteringskrav än både reglerings-

¹⁸ Prop. 2009/10:1, utgiftsområde 23.

¹⁹ Prop. 2009/10:1, utgiftsområde 23.

²⁰ De övergripande målen för *Bruka utan att förbruka* är bl.a. att de gröna näringarna – där rennäringen ingår – är miljö- och resurseffektiva, och utmärks av omtanke, ansvarstagande och hög etik. Se Jordbruksdepartementet *Bruka utan att förbruka*, Jo 09.004.

²¹ Regeringsbeslut 2009-12-21 *Regleringsbrev för budgetåret 2010 avseende Sametinget*.

brevet för år 2010 och de för tidigare år. Det relativt avskalade regleringsbrevet för år 2009 är alltså ett undantag.

Å ena sidan är således Sametingets mål i budgetpropositioner och regleringsbrev av övergripande karaktär. Det handlar om att verka för en levande samisk kultur och en samhällsplanering där samiska behov beaktas samt att utveckla de samiska näringarnas ställning i samhället. Å andra sidan innehåller Sametingets senaste regleringsbrev många återrappporteringskrav på en detaljerad nivå.

2.5 Sametingets finansiering och resurser

För år 2010 har Sametinget tilldelats ett ramanslag om knappt 34,2 miljoner kronor.²²

Utöver ramanslaget för Sametinget förfogar myndigheten, enligt regleringsbrevet, över anslaget *Främjande av rennäringen m.m.* om totalt drygt 109,9 miljoner kronor.²³

Sametinget disponerar vidare kulturstöd från Statens kulturråd. Detta ska gå till samisk kultur och samiska organisationer samt till den samiska teatern.²⁴ År 2010 uppgår anslagsposterna till samisk kultur till drygt 14,4 miljoner kronor. Sametinget disponerar dessutom medel ur Samefonden som ska gå till bidrag till samisk kultur och samiska organisationer (ca 5 miljoner kronor.²⁵)

Från och med år 2010 disponerar Sametinget även medel om totalt drygt 27,4 miljoner kronor under anslaget *Åtgärder för nationella minoriteter*.²⁶

För år 2010 disponerar Sametinget två miljoner kronor ur anslag 3:1 *Särskilda jämställdhetsåtgärder*. Kammarkollegiet betalar ut medlen

²² Utgiftsområde 1, anslaget 3:1 *Sametinget*.

²³ Utgiftsområde 23, anslaget 1:28 *Främjande av rennäringen m.m.*

²⁴ Utgiftsområde 17, anslaget 1:2 *Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete*, ap.5.1 *Bidrag till samisk kultur och samiska organisationer* och ap.5.2 *Sámi Teáhter*.

²⁵ Ca 5 miljoner årligen 2006–2009, se Sametingets årsredovisningar 2006–2009.

²⁶ Utgiftsområde 1, anslaget 7:1 *Åtgärder för nationella minoriteter*.

till Sametinget som ska använda dem för en särskild satsning för att stärka samiska kvinnors delaktighet i samhällslivet.

Sametingets ramanslag

I tabell 1.1 återfinns Sametingets ramanslag under perioden 1998–2010. Mellan år 1998 och 2001 förändrades Sametingets ramanslag endast till följd av mindre justeringar samt pris- och löneomräkningar. Under år 2001 visade det sig att ett ökat anslag krävdes för hanteringen av EU:s strukturfondsprogram. Inför budgetåret 2002 tillfördes Sametinget därför 1,6 miljoner kronor.

För år 2005 tillfördes Sametinget 3 miljoner kronor i syfte att låta satsningen på ett samiskt informationscentrum bli permanent. Dessa medel har ingått i Sametingets ramanslag sedan dess. Samma år tillfördes Sametinget 1,5 miljoner kronor extra för att finansiera en omorganisation av kansliet.²⁷

Ramanslaget för Sametinget ökades med 4,6 miljoner kronor år 2007 i och med att förvaltningsuppgifter inom rennäringens område fördes över till Sametinget från Jordbruksverket och länsstyrelserna i Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län.

Året därpå, budgetåret 2008, ökade regeringen Sametingets ramanslag med ytterligare 6,1 miljoner kronor. Ökningen berodde dels på att finansieringen av de nya uppgifterna inte hade varit tillräcklig, dels på att regeringen bedömde att Sametinget behövde juridisk kompetens och förstärkning inom områdena ledning, sakhandläggning samt finansiell och intern styrning.

En engångsvis förstärkning av ramanslaget för Sametinget gjordes för budgetåret 2009 för att finansiera förberedelsearbetet för en ny samlingsbyggnad i Kiruna. Därtill ökade ramanslaget med drygt en halv miljon kronor i och med att anslag för utgifter för bidrag enligt förord-

²⁷ Omorganisationen var delvis ett led i Sametingets förberedelser på de nya förvaltningsuppgifter inom rennäringens område som från och med 2007 skulle föras över från Jordbruksverket och länsstyrelserna i Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län.

ningen om statsbidrag vid vissa studier i samiska och administration kopplat till detta flyttades till Sametingets ramanslag.

Tabell 1.1 Sametingets ramanslag åren 1998–2010 (tkr)

År	Sametingets ramanslag
1998	13 365
1999	13 661
2000	15 309
2001	14 703
2002	16 692
2003	16 966
2004	17 665
2005	22 029
2006	21 017
2007	25 803
2008	32 104
2009	38 214
2010	34 195

Främjande av rennärigen m.m.

År 2007 övertog Sametinget ansvaret för delar av rennärlingsadministrationen från länsstyrelserna och Jordbruksverket. I samband med detta blev det också Sametingets uppgift att disponera anslaget *Främjande av rennärigen m.m.*²⁸ Anslaget är bland annat avsett för katastrof-skadskydd och bidrag för främjande av rennärigen och kostnader för utveckling av företagsregistret för rennärigen.

Under år 2007 och 2008 låg främjandeanslaget på drygt 46,7 miljoner kronor årligen. Åren 2009 och 2010 har anslaget ökat med 9 respektive 10 miljoner kronor för finansiering av åtgärder för anpassning av rennärigen för nya klimatförhållanden.²⁹ Under år 2009 låg främjandeanslaget därför på drygt 55,7 miljoner kronor.

²⁸ Utgiftsområde 1 anslaget 45:1

²⁹ I enlighet med klimat- och sårbarhetspropositionen. Se prop. 2008/09:162 *En sammanhållen klimat- och energipolitik*.

Tabell 1.2 Anslag för främjande av rennäringen åren 2007–2010 (tkr)

År	Anslag för främjande av rennäringen	Främjande av rennäringen inklusive anslag för viltskador och inventering
2007	46 718	
2008	46 718	
2009	55 718	
2010	55 718	109 915

För budgetåret 2010 har medlen för den tidigare separata anslagsposten för viltskador *Ersättning för renar som skadats eller dödats av varg, björn, järv, lo eller örn* sammanförts med anslagsposten *Främjande av rennäringen*. Under samma anslag³⁰ ligger sedan tidigare anslagsposten *Kostnader för samebyarnas inventering av rovdjur*. De anslagna medlen för samebyarnas rovdjursinventering har varit runt 3 miljoner kronor årligen sedan början av 2000-talet.

Bakgrunden till sammanslagningen av anslagsposter är anslagsöverskridandet under år 2009 av främjandeanslaget för att täcka utgifter under viltskadeanslaget. Syftet med sammanslagningen är att skapa en ökad flexibilitet i medelshanteringen. En närmare redogörelse återfinns i avsnitt 5.2.

Den tidigare anslagsposten för viltskador skulle täcka ersättningar till samebyar för skador från dessa rovdjur. Ersättningarna betalas ut grundat på föryngringar och regelbunden eller tillfällig förekomst av rovdjur.

Utvecklingen av anslagsposten för viltskador under perioden 1998–2010 redovisas i tabell 1.3 nedan.

³⁰ Anslaget 1:28 Främjande av rennäringen m.m.

**Tabell 1.3 Sametingets anslag för viltskador åren 1998–2009³¹
(tkr)**

År	Anslag för viltskador
1998	30 000
1999	35 000
2000	35 000
2001	35 000
2002	44 000
2003	47 500
2004	48 500
2005	47 215
2006	45 987
2007	45 987
2008	45 987
2009	55 987

År 1999 tillfördes anslaget 5 miljoner kronor till följd av en ökad rovdjurspopulation. En ökning om ytterligare 9 miljoner gjordes år 2002. Därefter var nivån på anslaget i stort sett densamma tills år 2009 då regeringen gjorde en engångsvis ökning om 10 miljoner kronor till följd av en ökad rovdjurspopulation. Sedan år 2010 är dessa medel alltså sammanslagna med medlen för främjande av rennäringen,

Bidrag till samisk kultur och samiska organisationer samt Giron Sámi Teáhter

Medlen inom anslagsposterna för samisk kultur har varit i stort sett oförändrade sedan år 1999 då särskilda medel tillskötts för att finansiera den samiska teatern i Kiruna.

Sametinget disponerar dessutom över medel från Samefonden för bidrag till samisk kultur och samiska organisationer. År 2009 disponerade Sametinget 5 miljoner kronor av Samefondens medel.³²

³¹ Från och med år 2010 ingår medlen i anslaget 1:28 *Främjande av rennäringen* ap.2.

³² Sametingets årsredovisning 2009.

Tabell 1.4 Anslag³³ för samisk kultur åren 1998–2010 (tkr)

År	Bidrag till samisk kultur och samiska organisationer	Giron Sámi Teáhter	Totalt
1998	10 515	-	10 515
1999	10 515	4 000	14 515
2000	9 015	5 500	14 515
2001	9 015	5 500	14 515
2002	9 015	5 500	14 515
2003	9 015	5 500	14 515
2004	9 015	5 500	14 515
2005	8 961	5 467	14 428
2006	8 929	5 446	14 375
2007	8 929	5 451	14 380
2008	8 929	5 454	14 383
2009	8 929	5 454	14 383
2010	8 929	5 482	14 411

Åtgärder för nationella minoriteter

Från och med år 2010 disponerar Sametinget drygt 27,4 miljoner kronor under anslag 7:1 *Åtgärder för nationella minoriteter*. De nya uppgifterna och de medel som är knutna till dessa är följden av att anslaget 7:1 *Åtgärder för nationella minoriteter* har förstärkts med 70 miljoner kronor från och med år 2010 för att finansiera genomförandet av den minoritetspolitiska propositionen *Från erkännande till egenmakt – regeringens strategi för de nationella minoriteterna*.³⁴ Sametinget disponerar en anslagspost om 2,2 miljoner för uppföljning enligt lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk. Anslaget omfattar även drygt 18 miljoner kronor för statsbidrag till kommuner och lands-ting inom det samiska förvaltningsområdet³⁵, 6 miljoner kronor till samiska språkcentrum samt 1,2 miljoner kronor för finansiering av en

³³ Medel som Sametinget disponerar ur Samefonden har inte räknats in här. Sametinget har årligen disponerat ca 5 miljoner kronor av Samefondens medel sedan 2006.

³⁴ Prop. 2008/09:158.

³⁵ Det samiska förvaltningsområdet omfattas enligt 6 § tredje stycket Lag (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk av 17 kommuner i norra och nordvästra Sverige samt Krokomb (som efter ansökan till regeringen ingår i förvaltningsområdet sedan 2010-05-01).

hemsida om nationella minoriteter. De medel om drygt 27,4 miljoner kronor från anslaget som Sametinget från och med år 2010 disponerar kan jämföras med de 200 000 kronor som Sametinget disponerade från anslaget under år 2009.

Sammantagen bild av Sametingets resurser

Sametingets verksamhet finansierades under år 2009 till drygt 90 procent av anslag på statsbudgeten. Under perioden 2006–2009 har anslagsfinansieringen legat stabilt omkring 90 procent. Det innebär att graden av avgiftsfinansiering på motsvarande sätt är låg.³⁶

Ramanslaget för Sametinget har utökats i takt med att nya uppgifter har tillkommit. År 2008 tillfördes ytterligare medel efter att regeringen hade gjort bedömningen att tidigare förstärkningar inte hade varit tillräckliga.

Under år 2010 har de öronmärkta medlen ökat i och med att Sametinget disponerar delar av anslaget *Åtgärder för nationella minoriteter*. Det relativt fåtal större anslag som Sametinget disponerar skapar ändå en viss flexibilitet i myndighetens möjligheter att prioritera mellan olika verksamheter. Sammanslagningen av anslagsposter under anslaget *Främjande av rennärningen* innebär exempelvis att Sametinget ges större finansiellt manöverutrymme för att möta förändringar i rovdjurspopulationerna. Samtidigt kräver det att prioriteringar görs vid myndigheten mellan ersättningar bland annat för viltskador och främjandebidrag till rennärningen.

2.6 Sametingets ansvarsförhållanden enligt de yttre styrdokument

Sametinget har en ledningsform som är unik i jämförelse med andra svenska förvaltningsmyndigheter. Enligt 2 § myndighetsförordningen (2007:515) ska en myndighet ledas av en myndighetschef (enrådighetsmyndighet), en styrelse (styrelsemyndighet), eller en nämnd (nämndmyndighet). Vilken ledningsform som ska gälla för en viss myndighet ska anges i myndighetens instruktion eller i annan författ-

³⁶ Sametingets årsredovisningar 2006–2009.

ning. Myndighetsförordningens bestämmelser kring ledningsform gäller dock inte för Sametinget enligt myndighetens instruktion.³⁷

Hur Sametingets ska styras internt regleras i sametingslagen och myndighetsinstruktionen. I det följande redogör vi för vilka ansvarsförhållanden som ska råda enligt Sametingets yttre styrdokument.

Bestämmelser i sametingslagen

Av sametingslagen framgår att Sametinget (plenum) ska utse en styrelse som ska sköta den löpande verksamheten.³⁸ Utöver styrelsen kan plenum välja att tillsätta de nämnder som i övrigt behövs för beredning, förvaltning och verkställighet.³⁹ Plenum får återkalla uppdragen för de förtroendevalda i styrelsen eller en nämnd när majoriteten inte är densamma i styrelsen eller nämnden som i plenum.⁴⁰ Regeringen utser således inte styrelsen eller styrelsens ordförande men förordnar plenums ordförande, efter förslag från plenum.⁴¹

Styrelsen ska:

- bereda och yttra sig i ärenden som ska handläggas av Sametinget,
- handha den ekonomiska förvaltningen,
- verkställa Sametingets beslut om verkställigheten inte uppdragits åt någon annan,
- fullgöra de uppdrag som Sametinget överlämnat till styrelsen.⁴²

Enligt 6 a § sametingslagen är det Sametingets styrelse och nämnder som beslutar i frågor som rör förvaltningen och Sametingets myndighetsutövning. Kanslifunktionen nämns inte i sametingslagen.

Av sametingslagens bestämmelser kan vi alltså konstatera att styrelsen är det organ inom Sametinget som ska sköta den löpande verksam-

³⁷ 8 § förordning med instruktion för Sametinget.

³⁸ 4 § sametingslagen.

³⁹ 5 § sametingslagen.

⁴⁰ 5 a § sametingslagen.

⁴¹ 2 § andra stycket sametingslagen.

⁴² 4 § 2 stycket sametingslagen.

heten, däribland den ekonomiska förvaltningen, och besluta i ärenden som rör förvaltnings och myndighetsutövning.

Bestämmelser i Sametingets instruktion

Sametingslagen reglerar ansvarsförhållandena på ett relativt övergripande plan, och innehåller till största delen bestämmelser om val till Sametinget. Instruktionen gäller däremot Sametingets myndighetsuppdrag, och liknar därmed andra myndighetsinstruktioner. Sametingets instruktion skiljer sig dock ändå på väsentliga punkter från andra myndighetsinstruktioner.

De uppgifter som enligt dåvarande verksförordningen⁴³ skulle ligga på en myndighets styrelse låg fram till år 2000 på Sametinget, det vill säga plenum. I propositionen som föregick Sametingets bildande konstaterade regeringen att Sametinget skulle få ”samma drag av kollegial myndighet som exempelvis s.k. nämndmyndigheter eller myndigheter som organiseras som råd med ledamöterna som det egentliga beslutande organet.”⁴⁴ Detta förhållande uppmärksammades även av Justitiekanslern som i ett uttalande år 1999 noterade att Sametingets plenum hade de uppgifter som i andra myndigheter låg på styrelsen, samtidigt som Sametingets styrelse hade uppgifter som i andra myndigheter låg på myndighetschefen.⁴⁵ År 2000 ändrades instruktionen så att det blev styrelsens uppgift att fatta beslut om bland annat årsredovisning, budgetunderlag och åtgärder med anledning av Riksrevisionsens revisionsrapporter.⁴⁶ I och med den förändringen av instruktionen blev ansvarsfördelningen inom Sametinget mindre lik den som gäller för nämndmyndigheter och närmade sig istället den som gällde för ledningsformen *styrelse med begränsat ansvar*.

Kanslichefens uppgifter och ansvar

Instruktionen slår fast att Sametinget ska ha ett kansli som leds av en chef.⁴⁷ Kanslichefen ansvarar för myndighetens verksamhet och ska se

⁴³ Verksförordning (1995:1322). Författningen är upphävd.

⁴⁴ Prop. 1992/93:32.

⁴⁵ Justitiekanslern *Beslut 1999-12-03*, Dnr. 1188-99-21.

⁴⁶ Riksrevisionen hade en invändning i revisionsberättelsen för Sametingets årsredovisning 1999 eftersom årsredovisningen hade beslutats av styrelsen och inte, som regelverket då föreskrev, av Sametinget (plenum).

⁴⁷ 7 § förordningen med instruktion för Sametinget.

till att den bedrivs effektivt och enligt gällande rätt och de förpliktelser som följer av EU-medlemskapet, att verksamheten redovisas på ett tillförlitligt och rättvisande sätt samt att Sametinget hushållar väl med statens medel.⁴⁸ Samma bestämmelser återfinns i myndighetsförordningen med avseende på myndighetsledningars ansvar, med den skillnaden att det där uttrycks som att myndighetens ledning ansvarar inför regeringen.⁴⁹ Detta ansvar brukar benämnas ansvar för verksamhetskraven.

Det framgår vidare av Sametingets instruktion att kanslichefen ska se till att regeringen får det underlag som den behöver för att ta ställning till omfattningen och inriktningen av myndighetens verksamhet.⁵⁰ Det är en bestämmelse som motsvaras av en tidigare skrivning i den upphävda verksförordningen. Kanslichefen ska, enligt instruktionen, även hålla Sametingets styrelse informerad om myndighetens verksamhet, förse styrelsen med underlag för beslut och verkställa styrelsens beslut.⁵¹

I övrigt har kanslichefen vissa uppgifter som följer av bestämmelser i myndighetsförordningen, såsom att fortlöpande utveckla verksamheten, ge regeringen stöd i EU-arbetet och utveckla och samordna den statliga arbetsgivarpolitiken.⁵²

I stor utsträckning har kanslichefen, enligt instruktionen, det ansvar och de befogenheter som andra myndighetschefer har. Av sametingslagen framgår dock att det är styrelsen som ska sköta den löpande verksamheten, och att det är styrelse och nämnder som beslutar i frågor som rör förvaltningen och Sametingets myndighetsutövning.

Styrelsens uppgifter och ansvar

Av instruktionens närmare bestämmelser om styrelsens uppgifter framgår att Sametingets ledningsform har tydliga likheter med ledningsformen *styrelse med begränsat ansvar*, vilken är nästan helt avskaffad i den övriga statsförvaltningen.

⁴⁸ 11 § förordningen med instruktion för Sametinget.

⁴⁹ 3 § myndighetsförordningen (2007:515)

⁵⁰ 11 § förordningen med instruktion för Sametinget.

⁵¹ 12 § förordningen med instruktion för Sametinget.

⁵² 13 § förordningen med instruktion för Sametinget.

Enligt 8 § andra stycket i instruktionen ska Sametingets styrelse ”pröva om verksamheten bedrivs effektivt och i överensstämmelse med syftet med verksamheten”. Det är även styrelsen som ska besluta om årsredovisning, delårsrapport och budgetunderlag, sådana föreskrifter som riktar sig till enskilda, kommuner eller landsting och om åtgärder med anledning av Riksrevisionens revisionsrapporter.⁵³ Dessa bestämmelser återfanns även i den nu upphävda verksförordningen och gällde styrelser med begränsat ansvar. Myndighetsförordningens bestämmelser om styrelsemyndigheter innehåller ingen sådan skrivning. Enligt myndighetsförordningen är en myndighetsstyrelse nämligen fullt ansvarig för myndighetens verksamhet. Bestämmelserna kring styrelsen i Sametingets instruktion överensstämmer alltså fortfarande i stort med de bestämmelser som gällde styrelser med begränsat ansvar i den tidigare verksförordningen.

Delat ansvar mellan kanslichef och styrelse

Myndighetsförordningen anger att en myndighetsledning utöver ansvaret för verksamhetskraven, som nämndes ovan, ska säkerställa att det vid myndigheten finns en intern styrning och kontroll som fungerar på ett betryggande sätt.⁵⁴ Ansvaret för verksamhetskraven och för säkerställandet av den interna styrningen och kontrollen ligger alltså normalt sett samlat hos myndighetsledningen.

I Sametinget är dock ansvaret för verksamhetskraven och ansvaret för att säkerställa att det finns en tillräcklig intern styrning och kontroll uppdelat mellan kanslichefen – med ansvar för verksamhetskraven – och styrelsen – med ansvar för intern styrning och kontroll.

2.7 Myndighetsdialog och informella kontakter

Myndighetsdialogen mellan regeringen och Sametinget genomförs i regel årligen. Från och med år 2010 ska myndighetsdialogen ske i två steg – det första steget utgörs av ett förmöte där bland annat viktiga framtidsfrågor ska behandlas. Vid årets möte deltog både Sametingets kanslichef och styrelseordförande i dialogen. Tidigare har endast

⁵³ 8–9 §§ myndighetsförordningen.

⁵⁴ 4 § 2 p. myndighetsförordningen.

kanslichefen deltagit från Sametingets sida. Vår bild är att de informella kontakterna mellan regeringen och myndigheten i övrigt hittills varit begränsade. Kvartalsvisa möten mellan Regeringskansliet och Sametinget ska numera ske. Vid dessa ska företrädare för både kansliet och styrelsen delta från Sametingets sida.

3 Sametingets interna styrning och organisering

Sammanfattande iakttagelser

Arbetsordningen för Sametingets förvaltningsorganisation preciserar en viss precisering med avseende på vilken funktion som ska besluta i enskilda ärenden. Arbetsordningen innebär däremot inget förtydligande på en mer övergripande nivå av hur ansvarsförhållandena ser ut mellan plenum, styrelse och kansli.

Av arbetsordningen framgår att plenum ska ha övergripande uppgifter såsom att fastställa verksamhetens budgetramar och att ta initiativ i frågor som rör Sametingets och samernas ställning i samhället. Det är plenum som avgör om nämnder ska inrättas för frågor som rör förvaltning och Sametingets myndighetsutövning.

Det är, enligt arbetsordningen för förvaltningsorganisationen, styrelsen som fastställer detaljbudget för verksamheten. De flesta ärenden som styrelsen (och nämnder) enligt bilagan till arbetsordningen ska besluta om rör meddelande av föreskrifter och utarbetande av strategier. Sametinget har inrättat ett samiskt kulturråd (formellt en nämnd) som fattar beslut i samtliga ärenden på kulturområdet. Kulturrådet fattar, efter tjänstemannaberedning, beslut om hur enskilda bidrag till samisk kultur ska fördelas. Inom näringsområdet, där samtliga beslut fattas av avdelningschefen, finns planer på att skapa en liknande nämnd.

De mål som anges i Sametingets årliga verksamhetsplan är en blandning av de direkta mål som finns i lagar, förordningar och regleringsbrev och de nedbrutna, operationaliserade mål som Sametinget har utvecklat. Indikatorer för uppfyllelsen av mål och delmål saknas ofta i de årliga verksamhetsplanerna, vilket begränsar möjligheterna att internt följa upp om verksamheten genomförs enligt plan.

Vi bedömer att de årliga verksamhetsplanerna hittills inte har varit ett kraftfullt verktyg i styrningen av verksamheten, men konstaterar också att Sametinget för närvarande arbetar för att utveckla den interna styrningen.

Det förekommer att plenum fattar beslut om internbudget. Detta medför att verksamhetsplanen måste revideras och gör det svårt för styrelsen och kansliet att styra och genomföra verksamheten effektivt.

Sametingets handlingsplaner och handlingsprogram är av olika karaktär. Vissa är avgränsade i tiden, vissa saknar tydlig koppling till statsmakernas styrning, vissa är i högre grad än andra tänkta att fungera som stöd i den dagliga ärendehandläggningen vid kansliet.

3.1 Organisationen

I plenum sitter 31 ledamöter. Plenums arbete leds av presidiet, vilket i sin tur leds av Sametingets ordförande, som förordnas av regeringen. Plenum har inrättat det samiska kulturrådet, vilket består av en ordförande samt två till fyra ledamöter med ett fyraårigt mandat, samtliga utsedda av plenum. Kulturrådet har i uppdrag att hantera frågor och ärenden kring samisk kultur.

Styrelsen väljs av plenum och får bestå av som mest sju ledamöter. Styrelsens arbete leds av en heltidsarvoderad styrelseordförande, som utses av plenum.

Det är styrelsen som fattar beslut om anställning av kanslichef.

Kansliorganisationen

Sametingets kansli består av två verksamhetsavdelningar: avdelningen för språk, kultur och information (fortsättningsvis benämnd kulturavdelningen) samt avdelningen för samiska näringar, samhälle och miljö (fortsättningsvis benämnd näringsavdelningen). Vid sidan om dessa två avdelningar finns kanslichefens stab och avdelningen för administration och ekonomi.

Övertagandet av en rad förvaltningsuppgifter inom bland annat rennäringen har lett till en utökning av Sametingets kansli från 27 anställda år 2006 till 48 anställda år 2009.⁵⁵

⁵⁵Siffrorna är hämtade ur *Sametingets årsredovisning 2006* respektive *Sametingets årsredovisning 2009* (siffran för 2009 gäller 2009-12-31).

Nuvarande organisation följer i stort sett den struktur som föreslogs av Ekonomistyrningsverket (ESV) i samband med att myndigheten år 2003 gjorde en översyn av Sametingets kansliorganisation.⁵⁶

I våra intervjuer med ledningen för Sametingets kansli har det framkommit att den nuvarande organisationen inte upplevs som helt ändamålsenlig. Någon utvärdering av nuvarande organisation har inte gjorts, men i maj 2010 gav styrelsen i uppdrag åt kanslichefen om att genomföra en organisationsöversyn.

Avdelningen för kultur, språk och information

Avdelningen för kultur, språk och information är uppdelad i funktioner med ansvar för kultur, språk, samernas bibliotek samt samiskt informationscentrum (SIC).

Kulturfunktionen bereder bland annat ärenden om verksamhetsbidrag och projektbidrag till samisk kultur och samiska organisationer. Det är sedan kulturrådet som fattar beslut. Under år 2009 hanterade Sametinget totalt 143 ärenden om kulturbidrag.

Språkarbetet vid Sametingets kansli bedrivs från Jokkmokk, Tärnaby och Östersund. Språkarbetet består av handläggning av ärenden om bidrag för studier i samiska och av samordningsinsatser och kunskaps-spridning för revitalisering av samiskan. Arbetet ska ske vid de samiska språkcentra som, enligt regleringsbrevet för år 2010, ska etableras i Tärnaby och Östersund.

SIC är placerat i Östersund. Det huvudsakliga och övergripande uppdraget för SIC är att informera om samer och samiska förhållanden. Informationscentrumet driver bland annat webbsidan www.samer.se.

Avdelningen för samiska näringar, miljö och samhälle

Näringsavdelningen är den största av de två verksamhetsavdelningarna vid Sametingets kansli. Sedan år 2007 är Sametinget ansvarig myndighet för rennäringen i Sverige. De utökade uppgifter som ansvaret för

⁵⁶ ESV *Översyn av Sametingets kansliorganisation*, Dnr 79-684/2003.

rennäringen har inneburit har lett till att näringsavdelningen har vuxit kraftigt under de senaste åren. Arton personer arbetar för närvarande vid näringsavdelningen.

Näringsavdelningen har ansvar för indelning i samebyar, registrering av renmärken, handläggning av bidrag för katastrofskadeskydd,⁵⁷ handläggning av bidrag till förebyggande åtgärder och ersättning för skada på ren,⁵⁸ handläggning av bidrag till åtgärder som främjar rennäringen⁵⁹ och utbetalning av pristillägg på renkött.⁶⁰

Utöver handläggning av bidrag och ersättningar kopplade till rennäringen hanterar Sametingets näringsavdelning ansökningar inom ramen för EU-programmet INTERREG IVA Nord, som gäller gränsöverskridande samarbete.

Sametinget har också ett genomförandeansvar för de samiska närings- och landsbygdsutvecklingsfrågorna inom det svenska landsbygdsprogrammet. Under år 2009 handlade Sametingets näringsavdelning 71 ansökningar avseende landsbygdsprogrammet.

Vid näringsavdelningen är det avdelningschefen som fattar beslut i alla ärenden.

Delegation inom kansliet

Sametingets kansli är lokaliserat till fyra orter. Kanslichefen och stabsfunktionerna finns i Kiruna. De två verksamhetsavdelningarna, kultur- respektive näringsavdelningen, har sin personal placerad i Kiruna, Jokkmokk, Tärnaby och Östersund. Mest geografiskt splittrad kan kulturavdelningen sägas vara då avdelningschefen i Kiruna har nio av de elva anställda placerade på andra orter. Näringsavdelningen har en tredjedel av de anställda (sex av arton) placerade på andra orter än Kiruna.

⁵⁷ 35 a § rennäringförordningen (1993:384).

⁵⁸ 2–10 § viltskadeförordningen (2001:724).

⁵⁹ 35 b § rennäringförordningen.

⁶⁰ 5 § förordningen (1986:255) om pristillägg på renkött.

Det är kanslichefen som förordnar avdelningschefer. I arbetsordningen för Sametingets förvaltningsorganisation nämns dessutom funktionen som platschef, med ansvar för bland annat arbetsplatsnära personalfrågor vid lokalkontoret. En avdelningschef kan samtidigt vara platschef.⁶¹

Vid Sametingets kansli finns även anställda med funktionsansvar och arbetsledaransvar. Av arbetsordningen framgår inte vilka befogenheter och vilket ansvar som ligger hos dessa. Kansliets ledning har uppgett för oss att det i stället i varje enskilt beslut om delegation ska framgå vad befogenheterna för den funktionsansvariga eller för arbetsledaren består i.

3.2 Intern uppgifts- och ansvarsfördelning

Enligt Sametingets instruktion ska Sametinget i en arbetsordning besluta om de föreskrifter som behövs om organisationen och formerna för myndighetens verksamhet.⁶²

Sametinget har antagit Sametingsordningen – ett dokument som reglerar arbetet i Sametingets plenum.⁶³ I Sametingsordningen finns bestämmelser om sådant som talarordning, beslutsförhet och om hur ärenden väcks och avgörs i plenum.

Bestämmelser i arbetsordningen för förvaltningsorganisationen

Sametinget har vid sidan om Sametingsordningen antagit en arbetsordning för förvaltningsorganisationen.⁶⁴ Arbetsordningen är antagen av styrelsen – det är därmed styrelsen som meddelat de bestämmelser som behövs för att leda kansliet. Utöver styrelsens bestämmelser informerar arbetsordningen även om de bestämmelser för kansliets organisation som framgår av sametingslagen, myndighetens instruktion och myndighetsförordningen.

⁶¹ Sametinget *Arbetsordning för Sametingets förvaltningsorganisation*, Antagen av Sametingets styrelse 2005-02-07, reviderad 2008-09-22-24.

⁶² 14 § förordning med instruktion för Sametinget.

⁶³ Sametinget *Sametingsordningen*, antagen av Sametinget 1993-12-16, senast reviderad 2007-02-20-22.

⁶⁴ Sametinget *Arbetsordning för Sametingets förvaltningsorganisation*.

I en bilaga till arbetsordningen för Sametingets förvaltningsorganisation redovisas vilken funktion inom Sametinget – plenum, styrelse eller kanslichef – som beslutar i olika ärenden.

Av bilagan framgår att plenum ska ha övergripande uppgifter såsom att fastställa verksamhetens budgetramar och att ta initiativ i frågor som rör Sametingets och samernas ställning i samhället. Vid sidan av de övergripande uppgifterna ska plenum, enligt bilagan till arbetsordningen, bland annat lämna förslag till styrelsen för Samefonden på det belopp som bör användas till bidrag och föreslå regeringen med vilket belopp ersättning ska lämnas till samebyarna för skador på ren av rovdjur.

Det är, enligt bilagan till arbetsordningen, styrelsen som fastställer detaljbudgeten för verksamheten.

De flesta ärenden som styrelsen (och nämnder) enligt bilagan till arbetsordningen ska besluta om handlar om att meddela föreskrifter och utarbeta strategier (samt andra mer sällan förekommande ärenden). Även när det gäller den löpande operativa verksamheten har styrelse och nämnder vissa uppgifter. Styrelsen ska bland annat besluta om registrering av sameby och inträde i sameby. I övrigt ligger beslutanderätten i de flesta ärenden på kanslichefen. Det gäller bland annat beslut om bidrag för främjande av rennäringen, om rovdjursersättning och om insatser för att öka allmänhetens kunskaper om Sametinget.

Inom kulturområdet är det dock styrelsen eller en nämnd som ska besluta om bidrag från Samefonden till den samiska kulturen, bidrag till samisk kultur och samiska organisationer samt bidrag till Giron Sámi Teáhter. Det är plenum som avgör om nämnder ska inrättas för frågor som rör förvaltning och Sametingets myndighetsutövning.⁶⁵ Sametinget har inrättat ett samiskt kulturråd (formellt en nämnd) som fattar beslut i samtliga ärenden på kulturområdet. Kulturrådet fattar, efter tjänstemannaberedning, beslut om hur enskilda bidrag till samisk kultur ska fördelas. Inom näringsområdet finns planer på att skapa en liknande nämnd. Det är för närvarande inte bestämt om en näringsnämnd, bestående av politiker från plenum, även skulle svara för viss beredning av ärenden.

⁶⁵ 2 kap. 5 § och 6a § sametingslagen.

I förhållande till sametingslagen och myndighetsinstruktionen innebär arbetsordningen inget förtydligande på någon mer övergripande nivå av hur ansvarsförhållandena ser ut mellan plenum, styrelse och kansli. Viss precisering återfinns däremot i bilagan med avseende på vilken funktion som ska besluta i enskilda ärenden.

3.3 Tolkning och operationalisering av uppgifter och mål?

Handlingsplaner och strategidokument

Inom Sametinget sker tolkningen och operationaliseringen av de uppgifter som Sametinget har tilldelats i första hand genom handlingsplaner och strategidokument som plenum fattar beslut om. Bland dessa kan nämnas:

- Eallinbiras – Sametingets livsmiljöprogram
- Näringspolitisk strategi för Sametinget
- Sametingets kulturpolitiska handlingsprogram

I dessa dokument anger Sametinget mål och viljeinriktning inom respektive område. I Eallinbiras, Sametingets livsmiljöprogram, har plenum slagit fast utgångspunkterna för Sametingets hela verksamhet. Livsmiljöprogrammets mål, delmål och åtaganden ska genomsyra all verksamhet vid Sametinget.

I den näringspolitiska strategin fastställs visioner och mål för de olika samiska näringarna samt vilka insatser som krävs och vilka behov som i övrigt gäller för att målen ska kunna nås. Den näringspolitiska strategin saknar tidsmässiga ramar. Företrädare för näringsavdelningen menar att den näringspolitiska strategin och livsmiljöprogrammet har daglig relevans i verksamheten. Exempelvis kan hanteringen av de medel som Sametinget har fått för att möta förändrade förutsättningar för rennäringen knytas till livsmiljöprogrammet.

I det kulturpolitiska handlingsprogrammet finns också en uttrycklig ambition att länka dokumentet till övriga styrdokument, då bland annat samiska kultur- och näringsfrågor anses vara nära sammankopplade. I

Sametingets kulturpolitiska handlingsprogram lägger kulturrådet, via styrelsen, fram inriktning och målsättningar för Sametingets kulturpolitik under en treårsperiod. Det kulturpolitiska handlingsprogrammet antas av plenum. Det senaste antagna handlingsprogrammet gäller för åren 2007–2009. För närvarande bistår kulturhandläggarna vid Sametingets kansli kulturrådet i utarbetandet av ett nytt kulturpolitiskt handlingsprogram.

Övrig verksamhetsplanering

I den årliga verksamhetsplanen beskriver styrelsen kansliets övergripande mål och budget för det kommande året. De mål som anges i verksamhetsplanen är en blandning av de mål som finns i lagar, förordningar och regleringsbrev och de nedbrutna, operationaliserade mål som Sametinget har utvecklat. Planen ska för olika verksamheter ange mål, delmål, aktivitet, hur måluppfyllelsen ska mätas, tidplan och vem som är ansvarig. Indikatorer för mätning av måluppfyllelse saknas dock i många fall helt, i andra fall anges ingen indikator för mätning av måluppfyllelsen utan snarare delmål.

I och med att indikatorer för uppfyllelsen av mål och delmål i verksamhetsplanerna ofta saknas är det svårt att internt följa upp om verksamheten genomförs enligt plan.

Det förekommer att plenum fattar beslut om internbudget. Detta medför att verksamhetsplanen måste revideras och gör det svårt för styrelsen och kansliet att styra och driva verksamheten effektivt.

För närvarande pågår ett internt arbete, lett av styrelsen, kring uppgifter och ansvar för Sametingets olika delar. En konsult har anlåtats för att bland annat vara ett stöd i arbetet för att nå en samsyn om plenums, styrelsens och kansliets respektive roller och ansvar. Konsulten ska även bistå i utarbetandet av nya former för styrning och verksamhetsplanering. I det arbete som nu bedrivs är ambitionen att skapa en övergripande handlingsplan för Sametinget som sträcker sig över en treårsperiod. Även de årliga verksamhetsplanerna ska kopplas till den längre handlingsplanen. Tanken är att dessa på ett tydligare sätt än tidigare ska utgå ifrån regeringens styrning i instruktionen och regleringsbrevet.

4 Myndighetens uppföljning och resultat

Sammanfattande iakttagelser

Vår bedömning är att det ur Sametingets årsredovisning är svårt att utläsa vilka resultat Sametinget skapar. Arbetet med nedbrytning av mål, indikatorer för måloppfyllelse och verksamhetsuppföljning bör kunna utvecklas inom Sametinget. Ett sådant utvecklingsarbete skulle även underlätta Sametingets redovisning av verksamhetens resultat.

4.1 Resultat och redovisning

Som vi konstaterade i kapitel 2 är Sametingets regleringsbrev för år 2010 relativt detaljerat vad gäller åiterrapporteringskrav. I regleringsbrevet anges även ett generellt krav på Sametinget att redovisa indikatorer som beskriver utvecklingen och göra en bedömning av hur resultaten och effekterna förhåller sig till planerad verksamhet. Sametinget ska även göra en samlad bedömning av hur verksamheten har bidragit till en levande samisk kultur, stärkt och utvecklat samernas och de samiska näringarnas ställning i samhället samt en samhällsplanering där samiska behov beaktas.⁶⁶

I Sametingets årsredovisning är de indikatorer som anges i många fall inte egentliga indikatorer utan bedömningar till exempel ”bedömning av Sametingets insatser för att stärka den samiska kulturen och identiteten”, ”bedömning av Sametingets insatser för att utveckla och stärka det samiska näringslivet” och ”bedömning av Sametingets insatser för en samhällsplanering där samiska behov beaktas”.

Riksrevisionen menar att Sametingets resultatredovisning behöver förbättras med avseende på bland annat redovisningen av måloppfyllelse och analyser av redovisad statistik.⁶⁷ I revisionsrapporten för år 2009 rekommenderade Riksrevisionen Sametinget att utveckla arbetet med

⁶⁶ Regeringsbeslut 2009-12-21 *Regleringsbrev för budgetåret 2010 avseende Sametinget.*

⁶⁷ Riksrevisionen *Riksrevisorernas årliga rapport 2010.*

presentation, analys och dokumentation av informationen i årsredovisningen.⁶⁸

4.2 Verksamhetsuppföljning

Verksamhetsuppföljning inom näringsområdet

I Sametingets näringspolitiska handlingsprogram föreslås nio indikatorer som skulle kunna användas för att följa upp och utvärdera Sametingets insatser på näringslivsområdet.⁶⁹ Bland indikatorerna återfinns bland annat antalet företag respektive tjänsteföretag och utveckling av lönsamhet i de olika näringsgrenarna. Dessa indikatorer används inte av Sametinget i de årliga verksamhetsplanerna eller i årsredovisningarna. I våra intervjuer har företrädare för näringsavdelningen angett som skäl till att indikatorerna inte har tillämpats i verksamheten att uppföljning har varit nedprioriterat, att vissa indikatorer inte är relevanta samt att det grundläggande problemet är att det saknas relevant statistik om de samiska näringarna för indikatorerna.

Statistikansvaret för rennäringen ligger hos Jordbruksverket. Sametinget bygger för närvarande upp en egen statistikfunktion, som ska omfatta alla de samiska näringarna, och alltså inte vara begränsad till rennäringen.

Ett nytt grepp som nu ska prövas i verksamhetsuppföljningen inom näringsområdet är att tjänstemän från Sametinget ska sitta med i styrgrupperna för samtliga projekt inom ramen för livsmiljöprogrammet.

Verksamhetsuppföljning inom kulturområdet

I Sametingets kulturpolitiska handlingsprogram presenterar kulturrådet, genom styrelsen, de områden som ska prioriteras under perioden. Under åren 2007–2009 var de prioriterade områdena:

- främjande av samisk språkutveckling
- ökad jämställdhet i det samiska samhället

⁶⁸ Riksrevisionen *Revisionsrapport Sametingets årsredovisning 2009*.

⁶⁹ Sametinget *Sametingets näringspolitiska handlingsprogram*, antaget av Sametingets plenum 2006-10-24–26.

- samisk barn- och ungdomsverksamhet
- utveckling av samiskt näringsliv
- främjande av nyskapande samisk kulturverksamhet
- verksamhet som når många människor och främjar samverkan

Sametingets kanske främsta instrument för att verka för att uppfylla de kulturpolitiska målen är bidragsgivningen till samiska organisationer och annan verksamhet som rör samisk kultur. Målen måste därför få genomslag i bidragsgivningen.

Fokus i Sametingets bidragsgivning på kulturområdet tycks ligga på att intentioner och handlingsplaner finns hos organisationerna, snarare än att de kan uppvisa resultat. I det kulturpolitiska handlingsprogrammet 2007–2009 anges dock att en fördelning av organisationsstöd inte ska ske utifrån medlemsantal utan i stället utifrån organisationernas effekt på de mål som kulturrådet har satt upp. De organisationer som bedöms ha störst möjlighet att uppfylla kulturrådets mål är de som ska erhålla stöd, enligt handlingsprogrammet. Närmare bestämmelser om vilka kriterier som ska vara uppfyllda med avseende på organisationers arbete mot kulturrådets mål anges dock inte.

I dokumentet *Regler och anvisningar för Sametingets kulturråds bidragsgivning* som har antagits av styrelsen anges endast att ”verksamhetsstöd som främjar den samiska kulturen kan ges till samiska föreningar, organisationer och stiftelser som verkar i linje med de gällande kulturpolitiska mål som Sametinget antagit och som finns angivna i ’Sametingets Kulturpolitiska Handlingsprogram’”. Med tanke på de kulturpolitiska målens allmänna karaktär är det oklart vad som närmare avgör om bidrag ska ges till en viss organisation eller inte.

Verksamhetsuppföljning har hittills varit nedprioriterat inom kulturområdet. Vi har i intervjuer mött synpunkten att det inte har funnits tillräckligt med resurser vid kansliet för uppföljning av kulturbidragens effekter. Vi har också fått svaret att verksamhetsuppföljning inte har prioriterats av den politiska ledningen på grund av bidragsstorlek och att det samiska samhället är så litet.

5 Förhållanden som är särskilt viktiga för Sametingets resultat

I det här kapitlet redogör vi för de interna och externa förhållanden som vi bedömer är av särskild betydelse för Sametingets möjligheter att fullgöra sitt uppdrag.

5.1 Externa förhållanden

Sametingets dubbla funktion

Sametinget har i grunden en dubbel funktion – att fullgöra sina uppgifter som en förvaltningsmyndighet under regeringen och att verka som ett folkvalt organ för den samiska befolkningen. Vi bedömer att den dubbla funktionen i sig påverkar Sametingets förutsättningar att fullgöra sina myndighetsuppgifter.

Osäker identitet

Den dubbla funktionen har skapat en osäkerhet inom organisationen om vad Sametinget i grunden är. Vi har i våra intervjuer med företrädare för Sametingets styrelse och kansli mött olika uppfattningar om hur de två funktionerna förhåller sig till varandra. Det finns till exempel skilda uppfattningar inom organisationen kring huruvida Sametinget ska betraktas som en myndighet med folkvalda ledamöter eller ett folkvalt organ med myndighetsuppgifter.

Våra iakttagelser när det gäller organisationens identitet bekräftas av en intern arbetsmiljöundersökning som genomfördes vid Sametinget under år 2008. Där framkom det att många medarbetare uppfattade att uppdraget var otydligt.⁷⁰

Osäkerhet i fråga om organisationens identitet och uppdrag öppnar upp för interna konflikter när det finns tolkningsutrymme i yttre eller inre regleringar kring ansvars- och uppgiftsfördelning. Hur konflikterna kan yttra sig och vilka konsekvenser de kan få tar vi upp i avsnitt 5.2.

⁷⁰ Sametinget *Arbetsmiljökartläggning vid Sametinget*, våren 2008.

Krav och förväntningar från målgruppen

Sametingets dubbla funktion, och den osäkerhet som det har medfört i fråga om uppdraget, har betydelse för hur Sametinget hanterar krav och förväntningar från målgruppen.

Vi har under våra intervjuer kunnat konstatera att kansliet och styrelsen i kontakterna med Sametingets målgrupp ofta möts av uppfattningen att Sametinget i första hand ska företräda samiska intressen.

Ledningen för kansliet har i våra intervjuer uppgett att det är en utmaning för Sametinget att tydliggöra för allmänhet och målgrupper vad myndigheten har för uppgifter och befogenheter.

Krav och förväntningar från Sametingets väljare kan också påverka politiker i Sametinget så att de väljer att gå emot regeringens direktiv till Sametinget. Politiker i Sametinget får sitt mandat från väljarna samtidigt som regeringen är myndighetens uppdragsgivare och styr med bland annat mål och krav i regleringsbrevet och instruktionen. Direktiv i förordningar och regleringsbrev behöver inte överensstämma med vad målgruppen, det vill säga det samiska folket, uppfattar som sina intressen. Den dubbla funktionen, och osäkra identiteten, skapar i praktiken en målkonflikt vid Sametinget.

Vi menar att en direkt effekt av de målkonflikter som kan uppstå inom organisationen är att kansliet ibland utsätts för ett dubbelkommando från regering respektive plenum eller styrelsen. Vi konstaterar också, utifrån våra intervjuer, att det i sådana lägen, med olika styr signaler, inte är självklart för kansliet hur det ska agera.

Yttre reglering av ansvarsförhållanden

Vi bedömer att den nuvarande regleringen i sametingslagen och myndighetsinstruktionen av ansvarsförhållanden inom Sametinget försvårar för myndigheten att fullgöra sitt myndighetsuppdrag.

Delat ansvar mellan styrelse och kanslichef

Sametingslagen slår fast ett visst grundläggande ansvar för Sametingets styrelse. Det handlar om att styrelsen är ansvarig för den löpande verksamheten, som bland annat innebär att handha den ekonomiska

förvaltningen och att besluta i frågor som rör förvaltningen. Kanslifunktionen nämns inte i lagen.

I Sametingets instruktion anges att det är Sametingets kansli som har ansvar för de så kallade verksamhetskraven – bland annat att verksamheten bedrivs effektivt och enligt gällande rätt samt med god hushållning med statens medel⁷¹ – medan styrelsen prövar om verksamheten bedrivs effektivt och beslutar om årsredovisning och budgetunderlag.⁷² I Sametinget är dessutom ansvaret för verksamhetskraven respektive intern styrning och kontroll uppdelat mellan kanslichef och styrelse.

Utredningen om en översyn av verksförordningen konstaterade att det enligt internationell standard är en organisations ledning som ansvarar för att verksamheten bedrivs effektivt och författningsenligt samt att en tillförlitlig rapportering sker. Det är vad som i Sverige benämns verksamhetskraven. Utredningen betonade vidare att ledningens instrument för att klara detta ansvar är att upprätthålla en god intern styrning och kontroll i sin organisation.⁷³

Utredningen om en översyn av verksförordningen föreslog därför att den eller de vid myndigheten som ansvarar för verksamheten inför regeringen också ska ha ansvaret för att utforma den interna styrning och kontroll som krävs vid myndigheten.

Myndighetsförordningens bestämmelser, som ersatte verksförordningen, innebär också bland annat att ansvaret för verksamhetskraven och den interna styrningen och kontrollen på ett tydligt sätt samlas under myndighetens ledning – som är ansvarig inför regeringen.

Vi bedömer att det inte är motiverat med någon annan ordning för Sametinget. Ansvarsfördelningen inom Sametinget är i stort sett densamma som den som gällde för ledningsformen *styrelse med begränsat ansvar*. Den ledningsformen är numera i det närmaste avvecklad inom statsförvaltningen i övrigt. Ett av skälen till att styrelser med begränsat ansvar avvecklades var just att ansvaret ansågs vara delat och otydligt.

⁷¹ För verksamhetskraven, se ESV 2009:38 *Handledning. Intern styrning och kontroll*.

⁷² Se 8 och 11 §§ förordning med instruktion för Sametinget samt 7, 11 och 13 §§ verksförordning (1995:1322). Den senare förordningen har upphävts genom myndighetsförordningen.

⁷³ SOU 2004:23 *Från verksförordning till myndighetsförordning*.

Statskontoret genomförde en intervjuundersökning bland berörda parter i samband med ett tidigare uppdrag om myndigheters ledningsformer. I vårt arbete kring Sametinget har vi fått en bild som i stort påminner om den bild som vi då presenterade – ledningsformen styrelse med begränsat ansvar uppfattas ofta, av berörda parter, som otydlig.⁷⁴ Vi underströk i den tidigare undersökningen att tydliga ansvarsförhållanden är viktigt för att oförutsedda problem och konflikter inom en myndighet ska kunna hanteras.⁷⁵

Vi menar att den ansvarsfördelning som gäller för Sametinget i dag, mellan styrelsen och kanslichefen, snarare återspeglar den avvecklade verksförordningens bestämmelser än Sametingets särskilda behov. Vi anser därför att ansvaret för verksamheten bör samlas inom Sametinget och att regeringen bör se över Sametingets instruktion i det avseendet (vi återkommer till detta i avsnitt 6.1).

Svag kedja för ansvarsutkrävande

Statskontoret framhöll i *Myndigheters ledning och organisation* att ett tydligt utpekat ansvar även är viktigt för att ansvarsutkrävande ska bli möjligt.⁷⁶ En avgörande förutsättning för att regeringen ska kunna utkräva ansvar är vidare att det finns en koppling mellan en förvaltningsmyndighets yttersta ledning och regeringen. Vid Sametinget saknas en sådan koppling. I Sametingets instruktion finns inte någon skrivning om vem som är ansvarig inför regeringen, motsvarande myndighetsförordningens 3 § ”Myndighetens ledning ansvarar inför regeringen [...]”. I Sametingets instruktion står istället ”Kanslichefen ansvarar för myndighetens verksamhet [...]”. Av sametingslagen framgår däremot att regeringen förordnar ordföranden i Sametingets plenum, efter förslag från plenum.

Alltsedan bildandet av Sametinget har en fråga varit i vilken utsträckning regeringen bör styra myndigheten. Samerättsutredningen uttryckte det på följande sätt:

För statliga myndigheter gäller, som nämnts, att regeringen har rätt att ge direktiv för verksamheten och att myndigheten i princip har att verkställa

⁷⁴ Statskontoret 2004:9 *Myndigheternas ledning och organisation*, s. 101.

⁷⁵ Statskontoret 2004:9.

⁷⁶ Statskontoret 2004:9.

regeringens politik. I grundidén med sametinget, att samerna i ett särskilt organ skall få sköta vissa egna angelägenheter, ligger inte bara att same-tinget skall överta en del uppgifter som innebär myndighetsutövning, utan också att sametinget skall ha en förhållandevis självständig ställning gentemot staten och dess övriga organ. Sametinget får genom sin organi-sation och sitt ändamål en särskild ställning bland de statliga myndig-heterna. *Man kan därför utgå ifrån att regeringen iakttar återhållsamhet när det gäller att utöva sin direktivrätt gentemot sametinget* [vår kursive-ring].⁷⁷

Resonemanget väcker frågan om lämpligheten med en organisations-lösning som bygger på att regeringen avstår från sin normala befogen-het och plikt att styra. Denna fråga lyftes i Sametingsutredningen:

Ett grundläggande problem är Sametingets dubbla roller, det har till uppgift att driva den samiska politik som kommit till uttryck genom valet till Sametinget trots att det i sin egenskap av myndighet lyder under regeringen.⁷⁸

Utredningen lämnade förslag som syftade till att stärka Sametingets ställning. Bland annat föreslogs att Sametinget ges ett enda ramanslag inom vilket myndigheten själv kan prioritera hur medlen ska användas och, vilket nämdes ovan, att regeringen undviker att lägga uppgifter på Sametinget formlöst eller i en förordning. Sametingsutredningen lade alltså fram förslag som utgick från en bibehållen organisations-form och formell reglering. Förslagen byggde därför på att regeringen självmant skulle avstå från att styra Sametinget på det sätt som formellt fortfarande vore möjligt.

Både Samerättsutredningen och Sametingsutredningen har således uttryckt en viss ambivalens i fråga om graden av regeringens styrning av Sametinget. Sametinget är en förvaltningsmyndighet och regeringen har i exempelvis propositionen *Ett ökat samiskt inflytande* slagit fast att regeringen på vanligt sätt måste kunna styra Sametinget genom före-skrifter, direktiv och budgetbeslut.⁷⁹ Sametingets förvaltningsuppdrag har därtill utvidgats under de senaste åren i och med att myndigheten har övertagit en rad uppgifter inom rennäring och minoritetspolitiken.

⁷⁷ SOU 1989:41, s. 160.

⁷⁸ SOU 2002:77, s. 130.

⁷⁹ Prop. 2005/06:86 *Ett ökat samiskt inflytande*.

Om regeringen ska styra Sametinget på vanligt sätt i de avseenden som nämndes ovan bör regeringen även ha formella möjligheter att utkräva ansvar. Regeringen bör därför, enligt vår bedömning, formellt förordna Sametingets ledning – den funktion som har det yttersta ansvaret för verksamheten vid Sametinget (vi återkommer till detta i avsnitt 6.1).

Informella kontakter mellan regeringen och Sametinget

Vi har i våra intervjuer uppfattat att det ibland har rått viss osäkerhet om vilka kontaktytor som ska gälla mellan myndigheten och regeringen. Osäkerheten har handlat om formerna för såväl den politiska dialogen som tjänstemannadialogen. Av våra intervjuer har vi dragit slutsatsen att företrädare för kansliet ibland har önskat sig stöd från Regeringskansliet när det gäller tolkning av yttre styrdokument.

Inom Regeringskansliet finns samtidigt uppfattningen att Sametingets kansli oftare borde kontakta departementet för stöd i exempelvis ekonomifrågor. Vi har således fått indikationer på att ett närmande i de informella kontakterna mellan Regeringskansliet och myndigheten kan öka förutsättningarna för en effektiv förvaltning vid Sametinget.

Vår bild är också att det hittills har funnits en osäkerhet både i Regeringskansliet och vid Sametinget om vem som lämpligen ska tala med vem, och i vilka ärenden.

Som vi beskrev i kapitel 2 etableras nu delvis nya rutiner för tjänstemannadialogen, vilket bland annat innebär att kontakterna blir tätare och att kontaktytorna blir tydligare.

5.2 Interna förhållanden

Intern roll- och ansvarsfördelning

Vi har konstaterat att det enligt de yttre styrdokumenterna råder delat ansvar för verksamheten mellan styrelsen och kanslichefen. Plenums uppgifter och ansvar framgår inte tydligt i sametingslagen eller instruktionen. Sammantaget har detta lett till en osäkerhet inom Sametinget i

fråga om ansvarsfördelning mellan de olika funktionerna. Osäkerheten kring uppgifts- och ansvarsfördelningen i kombination med Sametingets dubbla funktion skapar grogrund för interna stridigheter inom organisationen som får konsekvenser för Sametingets möjlighet att fullgöra myndighetsuppgifterna.

Politiska uppgifter läggs på kansliet

Styrelsen uppger att den i dag är osäker på i vilken utsträckning de kan använda kansliet för politisk beredning. I våra intervjuer har representanter för styrelsen uppgett att behovet av sådan beredning inte är tillgodosett för närvarande. Den enda heltidsarvoderade politikern i Sametinget är styrelsens ordförande. Kansliet har också uppgett att styrelsen lägger allt mer uppdrag av politisk karaktär på kansliet. Det kan handla om beredning inför möten med rikspolitiker eller med intresseorganisationer. Kansliledningen konstaterar att man ibland måste prioritera mellan myndighetsuppgifterna och de politiska uppgifter som styrelsen lägger på kansliet. Ett exempel är att styrelsen nyligen lade ett uppdrag på kanslichefen att ta fram ett strategidokument för lobbyverksamhet. Vid kansliet uppfattar man att det är en uppgift som kansliet inte bör ägna sig åt. Företrädare för styrelsen poängterar i våra intervjuer att kansliet är den enda resurs som finns tillgänglig för den sortens uppgifter. Styrelsen har begärt medel för anställning av en eller flera politiska tjänstemän eller flera heltidsarvoderade styrelseledamöter. Det skulle, enligt styrelsen, underlätta styrelsens politiska arbete och samtidigt tydliggöra gränsdragningen mellan politisk beredning och förvaltning.

Vi bedömer att det samtidigt kan finnas en risk för att Sametingets myndighetsuppgifter i vissa fall politiseras, det vill säga att politiska avvägningar påverkar hanteringen av myndighetsuppgifter. Orsaken är det dubbla uppdraget och en oklar rollfördelning inom myndigheten.

Regeringen meddelade genom en ändring den 20 maj 2010 av Sametingets regleringsbrev för år 2010 att Sametinget får förstärka det parlamentariska arbetet med en beredande sekreterare under perioden 2010-06-01–12-31. I början av 2011 ska Sametinget utvärdera lösningen och redovisa resultatet till Regeringskansliet.

Plenum hanterar myndighetsuppgifter

I intervjuer med företrädare för kansliet har vi mött uppfattningen att plenum bör koncentrera sig på frågor om visioner och strategier för Sametinget. Sametingslagen och instruktionen för Sametinget slår också fast att ansvaret för den löpande verksamheten ligger på styrelsen och kansliet. Ett uttryck för det är att det i arbetsordningen för Sametingets förvaltningsorganisation slås fast att det är styrelsen som ska fatta beslut om detaljbudget.

Vi har dock genom intervjuer och dokumentstudier kunnat se att plenum hanterar en del frågor som enligt instruktionen och arbetsordningen för förvaltningsorganisationen ska hanteras av styrelsen eller kansliet. Plenum har bland annat behandlat och fattat beslut om:

- *Föreskriftsrätten*

I februari 2008 beslutade plenum att föreskriftsrätten skulle föras över till plenum.⁸⁰ Sametingets instruktion slår dock fast att föreskriftsrätten kring föreskrifter som riktar sig till enskilda, kommuner eller landsting ligger på styrelsen. Därtill framgår det av arbetsordningen för Sametingets förvaltningsorganisation, som styrelsen fattar beslut om, att föreskriftsrätten i samtliga fall ligger hos styrelsen.

- *Detaljbudget*

Enligt arbetsordningen för Sametingets förvaltningsorganisation är det styrelsen som fattar beslut om detaljbudget. Sedan år 2008 fattar dock plenum dessa beslut, utan att arbetsordningen har ändrats. Detta har bland annat lett till att Sametinget var utan en fastställd budget januari–maj 2008.

- *Personalärenden*

Plenum har bland annat diskuterat anställdas reseräkningar, semesteransökningar och beslutat om att omfattningen av en anställds tjänst ska skäras ned.

Först kan vi konstatera att det är oklart för oss vilka beslutsbefogenheter plenum, styrelse och kansli egentligen har, och därmed i vilka ärenden plenum kan fatta beslut. Styrelsen har fattat beslut om arbets-

⁸⁰ Sametinget *Sammanträdesprotokoll 2008: Iför Sametinget, 2008-02-26–28.*

ordning för Sametingets förvaltningsorganisation, i vilken det närmare anges vem som beslutar i olika typer av ärenden. Enligt Sametingets instruktion är det dock Sametinget, vilket kan tolkas som plenum, som ska fatta beslut om arbetsordning. Det slås dock fast i sametingslagen och instruktionen för Sametinget att det är styrelsen och kansliet som sköter och ansvarar för den löpande verksamheten. Oavsett om plenum *kan* fatta beslut i den här typen av ärenden vill vi peka på att det är problematiskt.

Att plenum behandlar ärenden som rör den löpande verksamheten hindrar, enligt vår bedömning, ett effektivt fullgörande av myndighetsuppgifterna. Det framstår till exempel som ett hinder i verksamheten om detaljbudgeten inte kan fastställas förrän i maj varje år, till följd av att plenum normalt sett bara samlas fyra gånger per år.

Det finns också en risk för att onödigt merarbete skapas för kansliet och styrelsen, utöver själva plenum, när ärenden som inte ska tas upp i plenum ändå behandlas där. Även ärenden som inte kan verkställas måste hanteras på något sätt. Dessutom riskerar beslut i plenum, i ärenden som plenum inte ska fatta beslut i, att skapa frustration bland målgruppen om konsekvenserna blir att verksamheten därmed uppfattas som ineffektiv.

Vidare finns det en risk att plenum fattar beslut som är ogiltiga till följd av att de inte är i enlighet med gällande regelverk.

Av våra intervjuer har framgått att ett arbete har påbörjats för legalitetsprövning av ärenden som går till styrelse och plenum. I samma syfte ska enligt nyinförd praxis verksjuristen delta vid ordförandeberedningen (presidiets beredning). Det ger förutsättningar för att säkerställa att ärenden hanteras av rätt nivå inom organisationen.

Att personalärenden och anställdas lämplighet och kompetens diskuteras i plenum bidrar på ett uppenbart sätt till en mycket besvärlig arbetsmiljö för de anställda, vilket inte heller torde gynna en effektiv förvaltning.

Intern styrning och kontroll

I det här avsnittet tar vi upp förhållanden som vi menar pekar på vikten av en förstärkning av den interna styrningen och kontrollen vid Same-tinget.

Finansiell kontroll

Under år 2009 överskred Sametinget anslaget *Främjande av ren-
näringen* med knappt 4,3 miljoner kronor. Sametinget hade gjort
bedömningen att det saknades medel under ett annat anslag, *Ersättning
för viltskador m.m.* För att täcka de prognostiserade utgifterna för rov-
djursersättningen beslutade regeringen om en indragning på främjande-
anslaget. Samtidigt medgav regeringen ett överskridande på motsva-
rande summa för viltskadeanslaget. Det visade sig senare att hela det
medgivna överskridandet av viltskadeanslaget inte behövde tas i
anspråk. Det otillåtna anslagsöverskridandet uppstod när Sametinget
fattade beslut om fördelning av medel från främjandeanslaget trots att
en indragning hade gjorts på anslaget.

Även Sametingets bemyndiganderam inom anslaget främjande av ren-
näringen överskreds under budgetåret 2009, med drygt 4,9 miljoner
kronor.

Riksrevisionen menar i revisionsrapporten avseende Sametingets års-
redovisning år 2009 att Sametingets överskridanden av anslagstilldel-
ning och bemyndiganderam ”visar på ett behov av väsentliga förbät-
ringar av den interna styrningen och kontrollen”.⁸¹ Riksrevisionen
anser att planeringen och uppföljningen är otillräcklig när det gäller
beslut och utbetalningar avseende anslaget för främjande av ren-
näringen, och föreslår därför förstärkta rutiner för uppföljning och
prognos. Vidare menar Riksrevisionen att såväl regleringen av villkor
för bidragsgivning inom ramen för anslaget som efterkontrollen av
ärenden behöver förstärkas.⁸²

Sametinget har återkommande redovisat överskridanden av anslag
under 2000-talet. I Sametingets årsredovisning för år 2007 redovisades
ett överskridande av anslaget *Bidrag till samisk kultur och samiska*

⁸¹ Riksrevisionen *Revisionsrapport Sametingets årsredovisning 2009.*

⁸² Riksrevisionen *Revisionsrapport. Sametingets årsredovisning 2009.*

organisationer. Riksrevisionen angav i sin revisionsrapport avseende Sametingets årsredovisning för år 2007 bristande kvalitetssäkring för medlen samt bristande uppföljning av budgeten som skäl för överskridandet. Mot bakgrund av det ansåg Riksrevisionen att en översyn av den interna styrningen och kontrollen var nödvändig.⁸³

Riksrevisionen lämnade en revisionsrapport även avseende Sametingets årsredovisning för år 2004. Redan i den revisionsrapporten rekommenderade Riksrevisionen en förstärkning av den ekonomiska styrningen och kontrollen.⁸⁴

Vi bedömer att den delning av ansvar som råder mellan styrelsen och kanslichefen kan vara en bidragande orsak till att det inte har etablerats tillräckliga system för intern finansiell kontroll.

I en ändring av Sametingets regleringsbrev från maj 2010 har regeringen givit myndigheten i uppgift att lämna en redovisning av myndighetens ekonomi vid fyra tillfällen under året samt en redogörelse för hur arbetet med den interna styrningsprocessen fortlöper.⁸⁵

Juridisk kontroll

Vi konstaterade tidigare att ett arbete har påbörjats som ger bättre förutsättningar för att säkerställa av att ärenden hanteras där de ska inom organisationen. De åtgärder vi syftar på är prövningen av om ärenden som går till styrelse och plenum är juridiskt korrekta och att verksjuristen ska delta vid ordförandeberedningen

Det kan finnas behov av att inom Sametinget tydligare tillämpa vad som skulle kunna kallas juridisk kontroll. Det kan handla om att kontrollera att ärenden som tas upp till behandling i plenum följer lagar, förordningar och interna styrdokument.

Här har både styrelsen, som ytterst ansvarig för intern styrning och kontroll, och presidiet, som ansvarar för arbetet i plenum och vars ord-

⁸³ Riksrevisionen *Revisionsrapport. Sametingets årsredovisning 2007*.

⁸⁴ Riksrevisionen *Revisionsrapport. Sametingets årsredovisning 2004*.

⁸⁵ Regeringsbeslut 2010-0520 *Ändring av regleringsbrev för budgetåret 2010 avseende Sametinget*.

förande förordnas av regeringen, ett ansvar för att se till att ändamåls-enliga rutiner skapas.

Ärendehandläggningen

Effektivitet i handläggningen

De två senaste åren har Justitiekanslern (JK) framhållit för Sametinget vikten av att ärenden avslutas när det är motiverat och att de då diarieförs. Efter en granskning av ärenden hos Sametinget som inlemts före den 1 juli 2009 och som inte hade avslutats vid årsskiftet påpekade JK även att det fanns skäl att ifrågasätta fler ärenden än de som JK hade inhämtat upplysningar om.⁸⁶

Rättssäkerhet i handläggningen

Sametingets beslut om bidrag till samisk kultur och samiska organisationer fattas av det samiska kulturrådet. I kulturrådet sitter ledamöter från plenum. Vi bedömer att rutiner och riktlinjer vid fördelning av organisationsstöd kan behöva utvecklas. Vi har i intervjuer mött uppfattningen att kulturrådet ibland fattar beslut om fördelningen av organisationsstöd på osakliga och godtyckliga grunder. För att säkerställa att så inte sker måste det finnas tydliga fördelningskriterier för beredande tjänstemän och beslutande politiker med avseende på vilka grunder ansökningar ska prövas enligt. Sådana kriterier har saknats under de senaste åren. För tillfället finns inget gällande kulturpolitiskt handlingsprogram, i vilket sådana kriterier skulle kunna ingå. Vi menar att det är viktigt att det handlingsprogram som för närvarande bereds på kansliet tydligt anger vilka kriterier som ska tillämpas vid Same-tingets handläggning av organisationsstöd.

Verksamhetsplanering och verksamhetsuppföljning

Ytterligare ett inslag i den interna styrningen och kontrollen är uppföljning av verksamheten. Det är svårt att bedöma om målen för verksamheten uppnås på ett effektivt sätt – vilket är det yttersta syftet med den interna styrningen och kontrollen – om ingen verksamhetsuppföljning sker.

Sametinget har antagit en rad handlingsprogram och strategidokument för sådant som samisk kultur, samiska näringar och den samiska livs-

⁸⁶ Justitiekanslern *Angående ärendeförteckning, ingiven i februari 2010*, Dnr 395-10-23. Justitiekanslern *Angående ärendeförteckning, ingiven i mars 2009* Dnr 423-09-23.

miljön. Dokumenten har förutsättningar att utgöra en länk mellan regeringens yttre styrning och Sametingets interna (delvis politiska) styrning av verksamheten. I dessa dokument finns utrymme för Sametingets politiker att bestämma inriktningen för verksamheten, inom ramen för den styrning som regeringen utövar. Verksamhetsplaneringen kan alltså vara ett verktyg i Sametingets arbete med att hantera den dubbla funktionen – att samtidigt vara myndighet och folkvalt organ. Variationen i form och innehåll mellan de olika handlingsplanerna och strategidokumenterna återspeglar dock, enligt vår bedömning, att det saknas en enhetlig styrmodell för att förena Sametingets politiska roll med myndighetsrollen.

En effektiv och rättssäker ärendehantering förutsätter att det finns en systematik i verksamhetsplaneringen och verksamhetsuppföljningen – från formulering av mål och kriterier till framtagandet av indikatorer och återrapportering från verksamhetsutövarna.

Hittills tycks sådan systematik i fråga om verksamhetsplanering och verksamhetsuppföljning ha saknats vid Sametinget. Inom kulturområdet noterar vi till exempel att det för närvarande inte finns något gällande kulturpolitiskt handlingsprogram. Ett sådant ska finnas och fungera som ”som stöd för och styrning av Sametingets beslut om fördelning av statens bidrag och av medel ur Samefonden”.⁸⁷ Inom kulturområdet har verksamhetsuppföljning inte varit prioriterat.

Sametinget övertog flertalet av sina uppgifter inom näringsområdet för bara några år sedan. En del av de registersystem för rennäringen som togs över från Jordbruksverket var ålderdomliga och har därför behövt omfattande uppdateringar. Sametinget håller samtidigt på att bygga upp egen statistik kring rennäringen och andra samiska näringar. Det kan ge förutsättningar för mer omfattande verksamhetsuppföljning på näringsområdet framöver.

⁸⁷ Sametinget *Regler och anvisningar för Sametingets kulturråds bidragsgivning*, antagna av Sametingets styrelse 2009-01-19–21.

6 Vilka frågor kommer att vara särskilt viktiga för myndigheten framöver?

I det här kapitlet tar vi upp vad vi bedömer att regeringen respektive Sametinget kan göra för att stärka förutsättningarna för Sametinget att fullgöra sitt uppdrag som förvaltningsmyndighet framöver.

I vår myndighetsanalys har fokus legat på förutsättningarna för Sametinget att fullgöra myndighetsuppgifterna. I det arbetet har vi utgått från den nuvarande konstruktionen. Det innebär att vi har analyserat Sametingets förutsättningar för att fullgöra sina uppgifter som förvaltningsmyndighet inom ramen för nuvarande konstruktion. De resonemang som vi för i det här kapitlet utgår därför från Sametingets nuvarande konstruktion.

Avsnitt 6.1 rör åtgärder som regeringen kan vidta. Avsnitt 6.2 rör det interna arbetet på Sametinget. På de punkter där ett arbete redan har påbörjats vid Sametinget understryker vi vikten av att det fortsätter.

Vi menar att de åtgärder som regeringen kan vidta, enligt 6.1, inte enbart i sig bör stärka Sametingets möjligheter att fullgöra sitt uppdrag. De bör också förbättra Sametingets möjligheter att bedriva det interna arbetet kring uppgifts- och ansvarsfördelning samt intern styrning och kontroll, som vi tar upp i avsnitt 6.2.

6.1 Vad kan regeringen göra?

Ett samlat ansvar inom myndigheten

Vi har i tidigare kapitel pekat på behovet av att ansvaret för myndighetens verksamhet och ansvaret för intern styrning och kontroll samlas hos en tydligt utpekad ledning för Sametinget. Här presenterar vi kortfattat två alternativ för att samla myndighetsansvaret.

Styrelsen ges ett samlat ansvar

Förändringen skulle formellt bestå i att Sametingets styrelse ges det ansvar för verksamhetskraven som i dag ligger hos kanslichefen. Idag har styrelsen ansvar för intern styrning och kontroll samt beslut om bland annat årsredovisning och budgetunderlag. Förändringen skulle innebära att styrelsen även blir ansvarig för att myndighetens verksamhet bedrivs effektivt och enligt gällande rätt och de förpliktelser som följer av EU-medlemskapet, att den redovisas på ett tillförlitligt och rättvisande sätt samt att Sametinget hushållar väl med statens medel.

En sådan förändring av Sametingets instruktion skulle betyda att styrelsen utgör den yttersta ledningen för Sametinget och tydliggöra att kanslichefen arbetar på styrelsens uppdrag. Därmed skulle Sametingets ledningsform kunna liknas vid *styrelse med fullt ansvar*.

Kanslichefen ges ett samlat ansvar

Om ansvaret för intern styrning och kontroll förs över till kanslichefen ges denne det samlade ansvaret. För att det fulla ansvaret ska samlas hos kanslichefen krävs egentligen också att rätten att besluta om årsredovisning och budgetunderlag läggs på kanslichefen.

Det är dock tveksamt om ett samlat yttersta ansvar hos kanslichefen är i överensstämmelse med sametingslagen som anger att styrelsen ska sköta den löpande verksamheten för Sametinget och bland annat handha den ekonomiska förvaltningen och besluta i frågor som rör förvaltningen och Sametingets myndighetsutövning.

Det framstår dessutom som oklart vad styrelsen skulle få för roll i en organisation där hela verksamhetsansvaret ligger hos kanslichefen.

En stärkt kedja för ansvarsutkrävande

Vår bedömning är alltså att ansvaret för Sametingets verksamhet bör samlas hos styrelsen eller kanslichefen. Vi menar dessutom att det finns anledning för regeringen att överväga förändringar med avseende på möjligheterna att utkräva ansvar av Sametinget. Regeringen förordnar idag plenums ordförande. Plenums ordförande har emellertid varken inflytande över eller ansvar för fullgörandet av Sametingets

myndighetsuppgifter. Det innebär i praktiken att regeringen har mycket svårt att utkräva ansvar av Sametingets ledning. Om ansvaret samlas hos en tydligt utpekad ledning för Sametinget finns det skäl för regeringen att överväga om den också formellt ska förordna den funktionen.

I det följande diskuterar vi, utifrån förutsättningen att ansvaret samlas vid någon av funktionerna, innebörd och konsekvenser av olika modeller för att stärka regeringens möjligheter till styrning och ansvarskrävande.

Förändringar av formerna för vilken funktion vid Sametinget som förordnas av regeringen kräver ändring i sametingslagen.

Styrelsen har det samlade ansvaret

Regeringen förordnar styrelsen

Om regeringen förordnar en styrelse med samlat ansvar förbättras förutsättningarna för ansvarskrävande. Det blir då tydligt att styrelsen är ytterst ansvarig för verksamheten inför regeringen.

Om regeringens förordnande sker fritt, utan att föregås av ett förslag från plenum, marginaliseras plenums roll i styrkedjan. Därmed skulle Sametingets legitimitet som både myndighet och folkvalt organ riskera att urholkas.

Om regeringens förordnande däremot sker efter förslag från plenum, vilket är fallet när regeringen i dag förordnar Sametingets ordförande, bibehålls plenums inflytande över styrkedjan. På så sätt blir det tydligt att Sametinget är en myndighet under regeringen med en ledning som formellt är ansvarig inför regeringen, samtidigt som Sametingets dubbla funktion betonas genom att det samiska inflytandet över verksamheten bibehålls.

Kanslichefen har det samlade ansvaret

Vi noterade ovan att ett samlat ansvar för kanslichefen torde stå i strid med sametingslagens bestämmelser om att styrelsen sköter den löpande verksamheten och bland annat handhar den ekonomiska förvaltningen. Vi tar trots det upp innebörden av en modell för regeringens ansvarskrävande om kanslichefen ges det samlade ansvaret.

Regeringen förordnar kanslichefen

Om regeringen förordnar kanslichefen, samtidigt som denne har det samlade ansvaret för verksamheten, betonas att Sametinget är en förvaltningsmyndighet under regeringen.

Om regeringen förordnar kanslichefen efter förslag från styrelsen, så ges styrelsen, och i förlängningen plenum, ett marginellt inflytande över styrkedjan. Om regeringen däremot skulle förordna kanslichefen, utan att beslutet föregås av ett förslag från styrelsen, så skulle kanslichefen få en funktion som mer liknar en generaldirektör, och Sametinget skulle få drag som påminner om en enrådighetsmyndighet.

Plenum och styrelsen skulle dock inte längre ha något inflytande över verksamheten. Konsekvensen skulle således bli ett minskat samiskt inflytande jämfört med idag.

6.2 Vad kan Sametinget göra?

Fortsatt internt arbete kring ansvar och roller

En intern översyn av Sametingets organisation är planerad. I anslutning till en sådan översyn menar vi att Sametinget behöver fortsätta det arbete som styrelsen har inlett om uppgifts- och ansvarsfördelning mellan organisationens olika delar. Utifrån de yttre styrdokument som reglerar Sametingets verksamhet bör organisationen arbeta vidare för att nå en samsyn i fråga om vilka roller plenum, styrelse och kansli ska ha. Det handlar om vilka uppgifter som bör ligga hos plenum, vilka uppgifter som helt ligger hos kansliet och vilka övriga uppgifter som styrelsen kan lägga på kansliet.

Det kan i det sammanhanget vara lämpligt att se över former och arbets sätt i plenum, så att de i praktiken återspeglar den uppdelning av uppgifter och ansvar som Sametinget beslutar ska gälla internt. Det kan därmed finnas anledning att se över både Sametingsordningen och arbetsordningen för Sametingets förvaltningsorganisation.

Stärkt intern styrning och kontroll

I dag ligger ansvaret för verksamheten – verksamhetskraven – på kanslichefen medan ansvaret för intern styrning och kontroll ligger på styrelsen. Ett samlat ansvar för både verksamhetskrav och intern styrning och kontroll bör kunna skapa förutsättningar för en stärkt intern styrning och kontroll.

Sametinget har relativt nyligen tagit över en rad förvaltningsuppgifter. Det har inneburit att nya funktioner har skapats och att ny verksamhet har börjat bedrivas i en omfattning som är betydligt större än tidigare. Sametinget har organisatoriskt och verksamhetsmässigt vuxit mycket under relativt kort tid. Med de oklarheter om uppgifter och ansvar som har funnits inom Sametinget har förutsättningarna inte varit de bästa för en tillfredsställande intern styrning och kontroll.

Den interna styrningen och kontrollen vid Sametinget behöver därför, enligt vår bedömning, stärkas i flera avseenden. Den finansiella kontrollen behöver skärpas, så att anslagsöverskridanden kan undvikas i framtiden. Vi menar att Sametinget behöver arbeta för att säkerställa att den finansiella uppföljningen och kontrollen fungerar. Regeringen lade i maj 2010 in ett krav i regleringsbrevet till Sametinget om att myndigheten vid fyra tillfällen under år 2010 ska lämna en redovisning av myndighetens ekonomi samt en redogörelse för hur arbetet med den interna styrningsprocessen fortlöper till regeringen.

Intern styrning och kontroll omfattar emellertid mer än finansiell kontroll. Exempelvis behöver kriterier för organisationsstödet inom kulturområdet tas fram så att det går att säkerställa att handläggningen sker på ett rättssäkert sätt. Slutligen behöver verksamhetsuppföljningen bli mer omfattande så att Sametingets ledning och regeringen får en tydlig bild av vilka resultat som myndigheten uppnår och vilka effekter Sametinget därmed bidrar till i fråga om samisk kultur och samiska näringar. Vi bedömer att det finns möjlighet för Sametinget att vidareutveckla delmål och indikatorer för olika verksamheter.

Nordsamisk sammanfattning

Čoahkkáigeassu

Sámediggi lea hálddahuseiseváldi boazodoalu suorggis ja sámi kultuvrii. Sámedikki váldobarggut muddejuvvot sámediggelágas. Láhkamudden earuha Sámedikki eará eiseválddiin, geain barggut dávjámusat muddejuvvojit njuolggadusaid ja muddenreivviid bokte.

Sámedikkis lea duppal doaibma – lea seammaáiggi álbmotválljejuvvon orgána ja hálddahuseiseváldi ráđdehusa vuolde. Lea čoavddus mii lea erenoamáš ruota hálddahusas. Dát eiseváldeanalyza giedahallá dušše Sámedikki hálddahuseiseváldin.

Stáhtačállingotti moaitámušat

Alla juolluduvvon oassi ja nanu ovdáneapmi juolludemiide

Sámedikki doaibma 2009 ruhtaduvvui sullii 90 proseanttain juolludeamis stáhtabudjeahtas. Dat mearkkaša ahte divatruhtaduvvon dássi vástideaddji láhkái lea vuollegaš. Rámmajuolludeapmi Sámediggái lea lassánan dađi mielde go Sámediggi lea ožžon odđa barggaid. Sámedikki alla oassi juolludansisboadut ja nanu ovdáneapmi juolludemiide mearkkaša, min árvvoštallama jelgii, ahte eavttut ovdagihtii oaidnit ja plánemii lea obba buorit eiseváldái.

Leat dušše moadde stuorit juolludeami maid Sámediggi hálddaša mii addá muhtin flexibilitiehta eiseválddi vejolašvuhtii vuoruhit iešgudet doaimmaid gaskkas.

Sadji siskkáldas ulbmilhábmemii

Ulbmiliid maid ráđdehus bidjá Sámedikki budjeahttaproposišuvnnaide ja njuolggadusreivviide leat oppalaš hámis. Sámediggi galgá bargat ealli sámi kultuvrra dihte ja servodatplánemii gos sámi dárbbut váldojit vuhtii ja maid ovddidit sámi ealáhusaid saji servodagas. Seammás Sámedikki njuolggadusreive sisdoallá mánga gáibádusa ruovttuluottarapporteremii bienalaš dásis. Ulbmilat ja ruovttuluottarapporterengáibádusat leat goitge, min árvvoštallama jelgii, čállon nu dat ealáhus ja- kulturguovlluin gávdnojit buorit

vejolašvuodat Sámediggái siskkálaččat bidjat dárkileabbot ulbmiliid gullelaš indikativraiguin.

Váilelašvuotta systematihkas doaimmaid plánemis, stivremis ja čuovvuleamis

Ulbmilat maid leat Sámedikki doaibmaplánas lea seagus dain ulbmiliin mat leat čállon lágain, njuolggadusain ja muddenreivviin ja dat dárkileabbot bargovuohkeulbmiliiguin maid Sámediggi lea ovddidan. Indikáhtorat ulbmiliid ja oasseulbmiliid ceavzimii váilot goitge ain daid jahkásaš doaibmaplánain, mii ráddje vejolašvuoda siskkálaččat čuovvulit jus doaibmá čađahuvvo plána jelgii.

Sámediggi lea dohkkehan mánggaid doaibmaplánaid ja strategiijadokumeanttaid dakkáriidda dego sámi kultuvrii, sámi ealáhusaide ja sámi eallinbirrasii. Dokumeanttain leat eavttut dagahit gaskaoami ráđdehusa olgguldas stivremii ja Sámedikki siskkáldas stivren doaimmas. Dain dokumeanttain gávdno sadji Sámedikki lahtuide mearridit doaimma geainnu, daid rámmaid siste maid stivrejeaddji ráđdehus bidjá. Earuhusat hámis ja sisdoalus daid sierra doaibmaplánaid ja stivrendokumeanttaid gaskkas vuosehit goitge, min árvoštallama jelgii, ahte váilo oktasaš stivrenmodealla ovttahttit Sámedikki politihkalaš rolla eiseválderollain.

Beaktilis ja njuolggadussihkkar doaibma gáibida ahte gávdno systemáhtalašvuotta doaibmaplánemis ja doaibmačuovvuleamis – ja ulbmiliid ja kriteraid čilgejummi ovdanbuktimis indikáhtoriin ja ruovttuluottarapporteremii doaimmaid čađaheddjiin. Dán rádjái orru dakkár systemáhtalašvuotta mii guoská doaibmaplánemii ja doaibmačuovvuleapmái váilume Sámedikkis. Mii seammás sáhttit čuoččuhit ahte Sámediggi lea dál bargame ovddideamis iežas doaibmaplánema. Jagis 2009 Sámediggi rihkui sihke juolludemiid ja ovddásvástadusa rájiid. Sámediggi lea dađistaga čilgen rihkkumiid juolludemiin 2000-logus, mii lea dagahan ahte Riksrevisionen máŋga jagi lea čujuhan ahte Sámediggi ferte ovddidit iežaset siskkáldas stivrema ja dárkkisteami.

Juhkkojuvvon ovddasvástádus – ovddasvástáduseavttut leat eahpečielgasat

Mudden jodiheamiovdasvástádusas Sámedikkis eiseváldebagadallamis lea sullii seammá go njuolggadusat dan dál meastá ollásit heaittihuvvon jodihanvuogis *stivrrain ráddjeduvvon ovddasvástádusain (styrelse med begränsat ansvar)*. Dat mearkaša ahte ovddasvástádus i leat čohkkejuvvon ovtta doibmii eiseváldis. *Čállingoddehoavddas* lea ovddasvástádus eiseválddi doaimmas ja galgá bearráigeahččat ahte dat doaimmahuvvo daid nu gohččoduvvon doaimmagáibádusaid jelgii. *Sámedikki stivra* galgá earret eará geahččalit jus doaimma čadahuvvo beaktilit ja doaimma ulbmiliid jelgii, mearridit jahkečilgehusa ja budjeahtavuoduid birra ja dáhkidit ahte eiseválddis gávdno siskkáldas stivren ja dárkkisteapmi mii doaimma dorvvolaš vuogi mielde.

Bargoortnet Sámedikki hálddahusorganisašuvdnii mearkaša muhtin muddui ferte dárkilit čilget makkár doaimma galgá mearridit sierranaš áššiin. Bargoortnet ii leat čielggadeapmi oppalaš dásis got ovddasvástáduseavttut leat dievasčoahkkima, stivra ja čállingotti gaskkas.

Okttibuot dát lea dagahan ahte Sámedikkis lea eahpesihkarvuoha mii guoská ovddasvástádusjuohkima daid sierra doaimmaid gaskkas. Eahpesihkarvuoha bargo- ja ovddasvástádusjuohkima birra oktan Sámedikki duppallain čuohcá Sámedikki vejolašvuodaide čadahit eiseváldebarguid.

Stáhtačállingotti árvoštallamat

Oktasaš ovddasvástádus Sámedikki doibmii

Mii oaivvildit ahte dat ovddasvástádusjuogus mii lea gustovaš Sámediggái otne, stivrra ja čállingotti gaskkas, eanet vuoseha dan heaittihuvvon doaimmanjuolggadusa njuolggadusaid go Sámedikki erenoamáš dárbbuid. Doaimmaovddasvástádus ja ovddasvástádus siskkáldas stivremis ja dárkkisteamis lea dábálaččat čohkkejuvvon ovtta eiseváldi jodiheapmái. Mii oaivvildit ahte ovddasvástádus ferte čohkkejuvnot Sámediggái vai čielga čujuhuvvon jodiheamis lea ovddasvástádus sihke doaimmagáibádusaide ja dan siskkáldas stivremii ja dárkkisteapmái.

Vejolašvuohta ráđđehussii gáibidit ovddasvástádusa

Čielgasit cuiggoduvvon ovddasvástádus lea maid dehálaš vai galgá sáhttit gáibidit ovddasvástádusa. Mearrideaddji eaktu vai ráđđehus galgá sáhttit gáibidit ovddasvástádusa lea ahte gávdno čanus eiseváldi ja njunos jodiheamis ja ráđđehusa gaskkas. Sámedikkis dakkár čanus lea váilevaš. Sámediggi lea goitge hálddáhuseiseváldi ráđđehusa vuolde. Sámedikki hálddahušgohččun lea vel viiddiduvvon mañimus jagiid go eiseváldi lea váldán badjel máŋga barggu boazoealáhusas ja unnitlogupolithkas. Ráđđehus geavaha stivrema dábálaš vuogi mielde Sámedikki vuostá njuolggadusaid, direktiivaid ja budjeahttamearrádusaid bokte. Ráđđehus galggalii de maid atnit formálalaš vejolašvuođaid gáibidit ovddasvástádusa ja dan galggalii, min árvoštallama jalgii, formálalaččat biddjot Sámedikki jodiheapmái – dan doibmii geas lea loahpalaš ovddasvástádus Sámedikki doaimmas.

Joatkašuhhti siskkáldas bargu bargu- ja ovddasvástádusjuohkimiin

Dain olggut stivrendokumeantaid vuolggasadjin, mat muddejit Sámedikki doaimma organisašuvdnan, galggalii bargat viidáseappot oážžun dihte seamma oainnu das makkár rollat dievasčoahkkimis, stivrras ja čállingottis galget leat. Lea sahká makkár barggut galget leat dievasčoahkkimis, makkár barggut leat čállingottis ja makkár eará barggut stivra galgá bidjat čállingoddái.

Nannejuvvon siskkáldas stivren ja dárkkisteapmi

Sámediggi lea easkáládje váldán badjelasas máŋga hálddahušbarggu mii lea dagahan ahte Sámediggi lea šaddan ollu, sihke organisašuvnnalaččat ja doaimmalaččat, obba oanehis áiggis. Eavttut eai leat leamaš buoremusat dohkálaš siskkáldas stivremii ja dárkkisteapmái go barggut ja ovddasvástádusat leat leamaš eahpečielgasat Sámedikkis. Siskkáldas stivren ja dárkkisteapmi Sámedikkis ferte danin nannejuvvot máŋgga guovlluin. Sámediggi ferte bargat vai sihkarastit dan ruđalaš čuovvuleapmi ja dárkkisteapmi doaimbá, nu ahte boahteáiggis sáhttá eastit juolludemiid rihkkumiid. Dasa lassin doaibmačuovvuleapmi ferte leat stuorit vai Sámedikki jodiheapmi ja ráđđehus ožžot čielga gova makkár bohtosat eiseválddis leat ja makkár váikkuhusaid Sámediggi dan ládje buktá sámi kultuvrii ja sámi ealáhusaide.

Referenser

Offentligt tryck

Förordning (2009:1395) med instruktion för Sametinget.

Förordning (1994:246) om ersättning för vissa merkostnader och förluster med anledning av Tjernobylyolyckan.

Förordning (1986:255) om pristillägg på renkött.

Förordning (2007:1347) om statsbidrag vid vissa studier i samiska.

Förordning (2007:481) om stöd för landsbygdsutvecklingsåtgärder.

Jordbruksdepartementet *Bruka utan att förbruka*, Jo 09.004.

Lag (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk.

Proposition 1992/93:32 *Om samerna och samisk kultur m.m.*

Proposition 2008/09:158 *Från erkännande till egenmakt – regeringens strategi för de nationella minoriteterna.*

Proposition 2008/09:162 *En sammanhållen klimat- och energipolitik.*

Proposition 2009/10:1 *Budgetpropositionen för 2010.*

Regeringsbeslut 2006-12-21 *Regleringsbrev för budgetåret 2007 avseende Sametinget.*

Regeringsbeslut 2007-12-19 *Regleringsbrev för budgetåret 2008 avseende Sametinget.*

Regeringsbeslut 2008-12-11 *Regleringsbrev för budgetåret 2009 avseende Sametinget.*

Regeringsbeslut 2009-12-21 *Regleringsbrev för budgetåret 2010 avseende Sametinget.*

Regeringsbeslut 2010-04-22 *Uppdrag till Statskontoret att utföra myndighetsanalys av Fastighetsmäklarnämnden.*

Regeringsbeslut 2010-05-20 *Ändring av regleringsbrev för budgetåret 2010 avseende Sametinget.*

Rennäringsförordning (1993:384).

Rennäringslag (1971:437).

Sameskolförordning (1999:205).

Sametingslag (1992:1433).

Skollag (1985:1100).

Verksförordning (1995:1322). Författningen är upphävd.

Viltskadeförordning (2001:724).

Dokument vid Sametinget

Arbetsmiljökartläggning vid Sametinget, våren 2008. Dnr 2008-620.

Arbetsordning för Sametingets förvaltningsorganisation, Antagen av Sametingets styrelse 2005-02-07, reviderad 2008-09-22–24.

Eallinbiras. Sametingets livsmiljöprogram. Antaget av Sametingets plenum 2009-09-19.

Näringspolitisk strategi för Sametinget, antaget av Sametingets plenum 2006-10-24–26.

Regler och anvisningar för Sametingets kulturråds bidragsgivning, antagna av Sametinget styrelse 2009-01-19–21.

Sametingets kulturpolitiska handlingsprogram 2007–2009. Antaget av Sametingets plenum 2006-10-24–26.

Sametingets Årsredovisning 2009.

Sametingsordningen, antagen av Sametinget 1993-12-16, reviderad av Sametinget 2007-02-20–24.

Sammanträdesprotokoll 2009:13 för Sametingets styrelse, 2009-09-24.

Sammanträdesprotokoll 2008:1 för Sametinget, 2008-02-26–28.

Verksamhetsplan Sametingets kansli 2008-2010, Fastställd av styrelsen 2008-04-14–17.

Verksamhetsplan Sametingets kansli 2009, Fastställd av styrelsen 2008-12-10–11.

Rapporter och dokument från andra myndigheter

ESV 2009:38 *Handledning. Intern styrning och kontroll.*

Länsrätten i Norrbottens Län, DOM 2009-09-09 Meddelad i Luleå, Mål nr 1565-09, Rotel 6.

Justitiekanslern *Beslut 1999-12-03* Dnr. 1188-99-21.

Justitiekanslern *Angående ärendeförteckning, ingiven i mars 2009*, Dnr 423-09-23.

Justitiekanslern *Angående ärendeförteckning, ingiven i februari 2010*, Dnr 395-10-23.

Riksrevisionen *Revisionsrapport. Sametingets årsredovisning 2004.*

Riksrevisionen *Revisionsrapport. Sametingets årsredovisning 2007.*

Riksrevisionen *Revisionsrapport. Sametingets årsredovisning 2009.*

Riksrevisionen *Riksrevisionens årliga rapport 2010.*

SOU 1989:41 *Samerätt och sameting.*

SOU 2002:77 *Sametingets roll i det svenska folkstyret.*

SOU 2004:23 *Från verkförordning till myndighetsförordning.*

Statskontoret 2004:9 *Myndigheternas ledning och organisation.*

Statskontoret 2008:17 *Modell för myndighetsanalyser.*

